

Előfizetési díj:

Egész évre	4 kor. 80 fill.
Fél évre	2 „ 40 „
Negyed évre	1 „ 20 „

Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Egyes szám ára **20** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., Csömöri-út 28. szám,
ahova mindennemű levelezések és egyéb küldemények
intézendők.

A nyugbér-ügy.

Négy, de talán öt kereskedelmi miniszter dolgozott rajta, így hát nem csoda, hogy a csemete torzszülött lett. Miniszterek jöttek, miniszterek mentek kilencz esztendő óta, s egyik a másiknak örökségül mindig a mi nyugbér-ügyünket hagyta. De most végre megszületett. Hogy miért éppen most? Hiszen Hieronymi Károly éppen úgy halogathatta volna, mint többi elődje. Ezeket az elődöket nem szorongatta a parlamentben senki, és Hieronymit se nógatták, hogy rendezze a vasuti munkások nyugbér-dolgát. Miért is sürgették volna a nagyságos urak? Hiszen csak munkásokról van szó. Csak a munkások jövőjét kell biztosítani. De a munkás a nagyságos urak szemében nem ember. S lám a nyugbérügy mégis megszületett. Miért? *Mert a vasuti munkások megmozdultak.* Ők követelték, ők sürgették, ők maguk szólottak bele sorsuk intézésébe. A szervezkedés, az összetartás jelei tünedeztek fel a szemhatáron s a kereskedelmi miniszter már is megijedt. Képzeteiben látta, mint nő lavínává az a mozgalom, melyet a munkások elégedetlensége erjeszt. S hogy megakassza a mozgalmat, sietett lecsendesíteni valamivel az elégedetlenséget. Hirtelenében beledobta a megindult mozgalomba a nyugbér-ügy alapszabályait s most már várja, hogy a felkorbácsolt hullámok lecsendesüljenek.

Fog-e teljesülni várakozása? *Nem!* Ez a nyugbér intézmény, amint azt kieszelték, még csak fokozza a munkások közt az elégedetlenséget. Az intézményen kilencz esztendőig dolgoztak, s az eredmény *mégis férczmunka.* Kilencz esztendő alatt jobbat eszelhettek volna ki. Az idő elég volt. De hát a sok időnél is több volt a rosszakarat, a gonoszság, melylyel irántunk viseltetnek. Ez a gonoszság, ez a rosszakarat diktálta ezt a nyugbér-ügyet, melynek minden porczikája sérti a munkások érdekeit. És elmondhatjuk, azt is, hogy ekkora sok rosszat csak ily sok idő alatt lehetett összekapálni. A jó munkához kevesebb esztendő is elég lett volna. De ennyi rosszat csak évek hosszú sora alatt lehet kieszelni.

S ha a gonoszság legalább leplezetlen formában jelentkezne! De báránybőrben jelenik meg s a jóakaratot hazudja. Áldásról

beszél, holott az alapszabályok minden sora a gonoszságtól, érzéktelenségtől duzzad. Vagy nem a jót, nem a nemeset akarja fitogtatni, amikor minden képzeletet fölülmuló gyorsasággal parancsolja meg a munkásoknak, hogy iratkozzanak be a nyugbér-intézetbe? Kilencz esztendeig nem volt sürgős a dolog, s a kilenczedik esztendő végén hirtelen kiadják a rendeletet, ránk parancsolva június 25-én, hogy június hó 30-ig minden vasuti munkás tagja legyen az intézetnek. Még annyi időt se engedtek, hogy az alapszabályokat átolvassuk. Még annyira se méltattak, hogy idejében tudomásunkra hozták volna, hogy hogyan, miképpen akarnak boldogítani bennünket. A mi bőrünkéről, a mi pénzünkéről és a mi jövőnkéről határoztak a mi tudtunk, a mi megkérdezésünk nélkül. Gyorsan, hirtelen akartak boldoggá tenni bennünket. Kilencz esztendeig nem volt sürgős nekik a mi boldogságunk. Most aztán egyszerre oly nagyon szívükre vették a boldogságunkat, hogy elkergetik a munkából, aki június 30-ig nem akar az ő guszpusok szerint boldoggá lenni. Vagy boldog leszesz, vagy takarodj a munkából! Boldogság, vagy éh-halál. Hát ez a sürgetés nagyon gyanus szagu. Aki igazán a mások boldogságát akarja, az nem dolgozik ily erőszakos, kényszerítő eszközökkel. A boldogításhoz való jóakarát már egymagában is meggyőzi az embert arról, hogy csakugyan jót akarnak vele. Az igazi jó szándék minden erőszak nélkül meghódítja az embert s nem fenyegetőzik kinzó eszközökkel. Így csak a középkorban boldogított az egyház, a papság, amely minden embert máglyára és börtönbe hurczoltatott, aki nem akart az egyedül üdvözítő keresztény egyház tanai szerint boldogulni. De hát volt-e ott jó szándék, ahol nem riadtak vissza attól, hogy embereket a máglyán pusztítsanak el? Lehet-e azok boldogító érzésében hinni, akik ily kegyetlenségre tudtak vetemedni? S a Máv igazgatósága is ily kinzó eszközökkel fenyeget, amikor a nyugbérrel akarja a munkásokat boldogítani. Nem bizik az intézmény csábító erejében, tehát kényszerítő eszközöket használ és elcsapással fenyeget. No ez igazán nagyon boldogító intézmény lehet, ha csak így tudnak embert fogni, aki a boldogulásra vállalkozzék.

Az eszközök alkalmazása, az ostor suhogtatása mutatta, hogy a máv. igazgatósága

tisztában van vele, hogy ez a nyugbér semmi olyat nem nyújt, ami a vasuti munkásokat a belépésre csábítaná. És igaza van. Az intézménynek alapszabályai elárulják, hogy *itt mesterséges rabszolga tenyésztéssel van dolgunk.* Rabszolgákat nevelni, a munkások cselekvési, szervezkedési szabadságát megátolni — ez a nyugbér célja. Ezt a célt pedig úgy vélik elérni, hogy a nyugbér-alapba fizetett összeg elvesztésével sujtják mindazokat, akiket önhibájuk folytán elbocsát az igazgatóság a szolgálatból. Hogy mi ez az „önhiba”? Minden, ami ürügynek elég alkalmas arra, hogy egy kellemetlen embertől megszabaduljanak. Ez a kellemetlenkedő ember lehet kitűnő és szorgalmas munkás. De mert résztvesz a munkásmozgalmakban, hát meg akarnak szabadulni tőle. S erre a megszabadulásra könnyen találhatnak ők majd okot. Valami csekélységet kieszelnek s kiadják az utlevelét. Nos hát azt kérjük, hogy mit ér az olyan nyugbér-intézmény, amelyet fegyverül lehet a munkás ellen használni? Mert az az igazság, hogy ezt a nyugbért a mostani formájában egyenesen mi ellenünk akarják kihasználni. A nyugbér, vagy a nyugbér-alapba befizetett összeg elvesztése lesz az örökös rém, mely kísérteni fog minden tettünkönél. Ne merd ezt tenni, ne merd azt mondani, mert elvész a befizetett pénz. S a legtöbb ember nem szívesen hagyja veszni a keservesen befizetett garasait. Eddig úgy volt, hogy csak a munka elvesztésével fenyegettek, ha mozogni mertünk. De ugyáltszik, ez most már nem bizonyult elég hatásos eszköznek. Megcsinálták hát a nyugbér intézményt, hogy legyen még valami, amivel megfenyegethetnek, ha mukkanni merünk.

Ez nem maradhat így. Nem szabad, hogy így maradjon. Ez a nyugbér *a munkások véglegesítése nélkül kész veszedelem.* A véglegesítést kell hát követelnünk, hogy ne legyünk kiszolgáltatva minden jött-ment feljebbvaló önkényének, minden hitvány ficzkó besugásának. Biztosnak akarjuk tudni munkánkat s csak a műhelyben akarunk függeni feljebbvalóinktól. De a műhelyen kívül meg akarjuk óvni cselekvési szabadságunkat, amely a mi legszentebb polgári jogunk. Ezt a jogot senkiért és semmiért fel nem áldozhatjuk.

Ezek az elvi sérelmek, melyeket a nyugbér-

Ne legyen vasuti munkás, ki nem előfizetője a Magyar Vasutasnak!

alapszabályok tartalmaznak. De nem kevésbé sérelmes, hogy sok olyan munkásnak, ki évek óta dolgozik a máv. műhelyeiben, lehetlenné teszik, hogy sok évi szolgálat után a nyugbérpénztár tagjai közé egyáltalában felvétessenek. Mert ezeket a munkások szintén orvosi megvizsgálásnak vetik alá s az orvos állapítja meg, hogy felvehető-e vagy sem a nyugbér-intézetbe. Hát kérdjük, nem-e a legnagyobb igazságtalanság ez?

S e szűkkeblűséget, vagy jobban mondva lelketlenséget betetézük azzal, hogy az 55-ik éven túl levő munkásoknál, kik 30, 40 sőt 50 éve vannak a máv.-nál és járni, még kevésbé dolgozni tudnak, ezekről gondoskodva egyáltalában nincs. Hát erre ráillik: „Adtál uram esőt, de nincs benne köszönet.”

Rosszakarat, szűkkeblűség környékez munkánkban. Most látjuk igazában, hogy ellenséggel van dolgunk. S az ellenségtől jót nem remélhetünk. Magunknak, csak magunkra támaszkodva és csak magunkban bizakodva kell tovább harcolnunk. A közelmultban ami történt, az csak hadüzenet volt. S lám, a hadüzenettől megrémült ellenségünk s valamelyest már is engedett. Akartok igaz eredményeket? Harcoljatok tántoríthatatlanul velünk, ő ellenük.

A magyar kir. államvasutak nyugbérpénztárának alapszabályai.

I. FEJEZET.

A nyugbérpénztár célja és tagjai.

1. cikk.

A nyugbérpénztár célja.

A nyugbérpénztár célja, hogy a magyar királyi államvasutak azon munkásai és alkalmazottai, kik legalább 3 éven át állottak folytonosan szolgálatukban, feltéve, hogy 25-ik életévüket már betöltötték, de 35-ik életévüket még meg nem haladták s a magyar királyi államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgálai nyugdíjintézetének nem tagjai, keresetképtelenségük esetére a jelen alapszabályokban meghatározott *nyugbérben* részesíttessenek s hogy ugyanezen munkások és alkalmazottak elhalálása esetére hátramaradotainak *özvegyi segély*, illetőleg *nevelési pótlék* nyujtsák.

2. cikk.

Felvételi feltételek. Belépési kötelezettség.

1. A nyugbérpénztár kötelékébe csak azok a munkások és bármi néven alkalmazottak vehetők fel, akik a magyar királyi államvasutak bármely szolgálai ágánál, vagy ipari vállalatánál napi, heti, havi bér, vagy évi fizetés mellett legalább 3 (három) éven át folytonosan alkalmazásban állottak, 25-ik életévüket már betöltötték, de 35-ik életévüket még meg nem haladták meg és munkaképességüket igazolják.

2. Amennyiben az 1-ső pontban megállapított feltételeknek megfelelnek, a nyugbérpénztárba belépni kötelesek:

a) a magyar királyi államvasutak bármely szolgálai ágánál vagy ipari vállalatánál alkalmazott munkások;

b) az akár ideiglenes, akár végleges minőségű magyar királyi államvasuti hivatalnokok, altisztek és szolgálak, ha évi keresetük 2400 koronát meg halad, nemkülönben — tekintet nélkül keresetük mérvére — a díjnokok, az évi fizetéses, havi- vagy napidijas női alkalmazottak, valamint a magyar királyi

államvasutak által fentartott iskolákban működő tanítók és tanítónők, végül a magyar királyi államvasutak által fentartott tápintézetekben alkalmazottak, amennyiben az 1. cikkben érintett nyugdíjintézetnek az alapszabályok rendelkezéseinél fogva tagjai nem lehetnek.

3. Felvehető a nyugbérpénztárba az illetékes nyugbérpénztári bizottság (32-ik cikk) határozatával nyert *korengedély* alapján mindazok a 2-ik pontban felsorolt munkások és alkalmazottak:

a) kik 35-ik életévüket már betöltötték, de 45-ik életévüket még meg nem haladták;

b) a jelen alapszabályok hatályba léptétől számított legkésőbb három hónapon belül, kik a jelen alapszabályok hatályba lépte időpontjában 45. életévüket már betöltötték, de 55. életévüket még meg nem haladták, azonban csak azon feltétel alatt, hogy munkaképességüket igazolják, már legalább 10 év óta állanak szakadatlanul a magyar királyi államvasutak szolgálatában és ezen alapszabályok 11. cikkében megállapított tagsági járulékokat 10 évre visszamenőleg utánfizetik.

4. A nyugbérpénztárba való felvétel előtt a magyar királyi államvasutak szolgálatában megszaktítás nélkül eltöltött idő, legfőképpen azonban 10 év, utánfizetés mellett a tagsági időbe beszámítatik, ha azt a belépő tag felvétel végett való jelentkezése alkalmával (3. cikk) kéri.

5. Az utánfizetés kamatmentes és egész összegében egyszerre befizetendő, vagy legfőképpen 60 havi részletben törlesztendő. A havi törlesztési részlet a folyó havi járuléknál kisebb nem lehet.

6. Aki keresetképtelenségének beálltakor a nyugbérpénztárba teljesítendő utánfizetésekkel még hátralékban van, annak — amennyiben tartozását egyszerre le nem fizeti — nyugbérre kiszabásánál a beszámított időből csak annyi év vétetik figyelembe, amennyiért a tagsági járulékok utánfizetését teljesítette.

7. A magyarországi vasuti központi leszámlóhivatal nyugdíjigénnyel nem bíró állandó alkalmazottai a felvételi feltételek és a belépési kötelezettség tekintetében a magyar kir. államvasutak fentemlített alkalmazottaival egyenlő szempont alá esnek.

8. Nem tartoznak belépni férjük életében azon női alkalmazottak, kiknek férje tagja a nyugbérpénztárnak vagy a magyar kir. államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgálai nyugdíjintézetének.

3. cikk.

A felvétel körüli eljárás.

1. A nyugbérpénztárba belépni kötelezetek felvételük végett kötelesek közvetlen szolgálai főnöküknél jelentkezni és születési bizonyítványukat, pályaorvosi bizonyítványt, munkakönyvüket, kinevezési okmányukat bemutatni. A szolgálai főnök ezen okmányok alapján a *felvételi táblázatot* kiállítja, azt a felveendő alkalmazottal aláírattja és az illetékes nyugbérpénztári bizottsághoz (32. cikk) haladéktalanul továbbítja.

2. A nyugbérpénztári tagság igazolásául az A) melléklet mintájára kiállított s a nyugbérpénztári bizottság elnökének és jegyzőjének aláírásával ellátott *felvételi jegy* szolgál, melyet a jelen alapszabályok egy példányával együtt minden felvett nyugbérpénztári tagnak a szolgálai főnök kézbesít.

3. A tagsági idő kezdete azoknál a nyugbérpénztári tagoknál, kiknek belépésük előtti szolgálai ideje be nem számítottatik és akik ennél fogva utánfizetést nem teljesítenek, a felvételi táblázat kiállítását követő hó elseje.

Azoknál a nyugbérpénztári tagoknál, akiknek a 2. cikk 3. b) vagy 4. pontja értelmében korábbi szolgálai idejük utánfizetés mellett beszámítatik, a tagsági idő kezdete

a felvétel idejét annnyival előzi meg, amennyi szolgálai idő utánfizetés mellett beszámítatik.

4. cikk.

A tagság megszűnése.

A nyugbérpénztári tagság megszűnik:

a) a szolgálatból való önkéntes kilépés napjával;

b) a szolgálatból való végleges felmentés, vagy a végleges elbocsátás napjával;

c) a magyar kir. államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgálai nyugdíjintézetébe való átlépés napjával (7. cikk);

d) az elhalálozás napjával.

5. cikk.

a) Önként kilépés.

A nyugbérpénztárnak az a tagja, aki a magyar kir. államvasutaknak vagy a magyarországi vasuti központi leszámlóhivatalnak szolgálatából önként kilép, a nyugbérpénztárral szemben úgy a saját személyét, mint hozzátartozóit megillető jogokat elveszti és a nyugbérpénztárba befizetett járulékeinak visszatérítésére igényt nem tarthat.

6. cikk.

b) Felmentés és elbocsátás.

1. Akinek a szolgálat önhibáján kívül felmondatik, mielőtt még nyugbérre igényt szerzett volna, az tényleges befizetését — amennyiben újabb alkalmazása esetére visszahagyni nem akarja — a felmondási idő lejártával kamat nélkül visszakapja.

Annak a nyugbérpénztári tagnak, akinek a szolgálat önhibáján kívül történt felmondásakor már nyugbérigénye van, ez az igény újabb alkalmaztatása, teljes keresetképtelensége, vagy 65 éves korának betöltése idejére saját személye részére, valamint elhalálása esetén hátramaradottai részére fentartatik és e jogfentartás az illetőnek anyakönyvi lapjába (35. cikk) bejegyeztetik, valamint felvételi igazolványára is rávezettetik.

2. Jogfentartás, vagy a befizetett járulékok visszahagyása mellett a szolgálatból kilépett tagoknak, újabb alkalmazás esetén, korábbi tagsági idejük, a szolgálaton kívül töltött idő figyelmen kívül hagyásával, újabb tagsági idejükhöz hozzászámítatik.

3. Az ekként újból belépő tagok a felvételi díj (10. cikk) fizetése alól fel vannak mentve.

4. A szolgálatból bünteteskép elbocsátott tagnak befizetett járuléka vissza nem térítetik s a nyugbérpénztár irányában úgy saját személye, mint hozzátartozói számára szerzett minden igénye az elbocsátás napjával megszűnik.

Méltánylást érdemlő esetekben azonban a befizetett járulékok részben vagy egészben visszatéríthetők.

7. cikk.

c) Átlépés a nyugdíjintézetbe.

1. Ha a nyugbérpénztárnak valamely tagja a magyar kir. államvasutak hivatalnokai, altisztjei és szolgálai nyugdíjintézetébe felvétetett, a felvétel napjával megszűnik a nyugbérpénztár tagja lenni. A nyugbérpénztár kötelékében töltött időnek a nyugdíjigogosult időbe való beszámítására, valamint a járulékok utánfizetésére nézve a nyugdíjintézeti alapszabályok irányadók.

2. Beszámítás esetén az illető tag által a nyugbérpénztárba teljesített befizetések kamat nélkül a nyugdíjintézetbe átutaltatnak s az ott teljesítendő utánfizetések törlesztésére fordítanak.

II. FEJEZET.

A nyugbérpénztár bevételi forrásai.

8. cikk.

A nyugbérpénztár bevételi forrásai általában.

1. A nyugbérpénztár bevételi forrásai a következők:

- a) a nyugbérpénztár alaptőkéjének kamatjövödelme,
- b) a felvételi díjak,
- c) a tagok folyó járuléka,
- d) a magyar kir. államvasutak járuléka,
- e) a nyugbérpénztár részére netán felajánlott adományok, végül
- f) esetleges egyéb rendkívüli bevételek.

2. A nyugbérpénztárba befolyt összes jövedelem kizárólag az alapszabályokban megjelölt célokra fordítható.

9. cikk.

a) Alaptőke.

Az alaptőke képzésére szolgálnak:

1. azok az összegek, melyek 1896 óta e célból a magyar kir. államvasutak költségvetésébe évről-évre felvételtek, a felszaporodott kamatokkal együtt;

2. a nyugbérpénztár összes bevételei, u. m.: a felvételi díjak (10. cikk), a tagok folyó járuléka (11. cikk), a magyar kir. államvasutak hozzájárulása (13. cikk) a megalakulástól számított első tíz évben;

3. a mindenkor alaptőke kamatai;

4. a nyugbérpénztár bevételeinek nyugbérék és segélyekre igénybe nem vett része.

10. cikk.

b) Felvételi díj.

1. Minden tag tartozik belépése alkalmával felvételi díj fejében egyszer s mindenkorra 2, azaz két koronát a nyugbérpénztárba befizetni.

2. A felvételi díj semmi körülmények közt vissza nem térítettik.

11. cikk.

c) A tagok folyó járuléka.

1. A folyó járulékok és az ezekhez mért nyugbérigények szempontjából a nyugbérpénztár tagjai három nyugbérosztályba soroztatnak, u. m.:

a) az I. nyugbérosztályba tartoznak, kiknek napi keresete 5 (öt) koronát meghalad,

b) a II. nyugbérosztályba tartoznak, kiknek napi keresete 2 (két) korona 50 fillért meghalad, de legfeljebb 5 (öt) koronát tesz,

c) a III. nyugbérosztályba tartoznak, kiknek napi keresete 2 (két) korona 50 fillért meg nem halad.

2. Napi keresetnek tekintetik: napibéreseknél a napibér egyezményes és szakmáymunkásoknál a napibér másfélszerese, heti-béreseknél a hetibér hatodrésze, havibéreseknél a havibér harminczadrésze, évi fizetéssel alkalmazottaknál az évi fizetés 365-öd része.

Évi fizetéses alkalmazottak napi keresetnek megállapításánál a lakpénz számításba nem vétetik.

3. Az egyes nyugbérosztályokba való besorozásnál a felvételi táblázat (3. cikk) kiállítását a megelőző hónapban élvezett napi kereset szolgál alapul.

4. Ha a felvétel után a III. nyugbérosztályba sorozott tag napi keresete 2 korona 50 filléren, vagy a II. nyugbérosztályba sorozott tagé 5 koronán felül emelkedik, az illető hivatalból a II., illetőleg az I. nyugbérosztályba besoroztatik.

5. Az I. nyugbérosztályba tartozó tagok havonként négy korona 50 fillért, a II. nyugbérosztályba tartozók havonként három koronát, a III. nyugbérosztályba tartozók havonként egy korona 50 fillért kötelesek tagsági járulék fejében a nyugbérpénztárba fizetni.

A műhelyi munkások, továbbá a mozdony- és vonatkísérő, valamint a kocsirendező személyzet tagsági járuléka ezen minőségben töltött szolgálatuk tartama alatt az I. nyug-

bérosztályban havonként hat (6) koronát, a II. nyugbérosztályban havonként négy (4) koronát, a III. nyugbérosztályban pedig havonként két (2) koronát tesz.

6. A folyó járulékok a tagoknak járó illetményekből havonként hivatalból vonatnak le s az ellen — helytelen kirovás, vagy számítási hiba esetét kivéve — semmiféle kifogás nem emelhető.

7. A nyugbérpénztár azon nőtagjai, kik nyugbérpénztári taghoz mennek nőül, férjhezmenetelük napját követő hónaptól kezdve tagsági járulékokat fizetni nem tartoznak, de azon idő, mely alatt a folyó járulékokat nem fizették, tagsági idejükbe be nem számítatik.

8. Aki a tagsági járulékokat 40 éven át, illetőleg a jelen cikk 5-ik pontjának második bekezdésében megállapított magasabb járulékokat 30 éven át fizette s még azontul is szolgálatban tartatik, a tagsági járulékok fizetésére nem kötelezhető.

Ugyanez áll azon tagokra nézve, kiknek részben az alacsonyabb, részben a magasabb járulékok fizetése mellett eltöltött tagsági idejük után már azon legmagasabb nyugbérre volna igényük, mely az általuk legutoljára fizetett tagsági járulékoknak megfelelő nyugbérosztályban elérhető.

12. cikk.

A járulékok fizetésének szünetelése.

1. A tagoktól arra az időre, amelyre munkahiány, vagy betegség miatt fizetést vagy bért egyáltalában nem kapnak, folyó járulékok nem szedhetők, de azért szerzett jogaik épségben maradnak.

2. A katonai szolgálatra behívott, vagy időszakos fegyvergyakorlatra bevonuló tagok a folyó járulékokat a katonai szolgálat tartama alatt fizetni nem tartoznak, de azért szerzett jogaik épségben maradnak.

3. Az illetményeik élvezete nélkül szabad-ságot tagok az elmaradt tagsági járulékokat utánfizetni kötelesek. Evégből újból folyóvá tett illetményeikből mindaddig a havi járulékok kétszerese vonatik le, míg a hátralékos összeg nem törlesztetik.

13. cikk.

d) A magyar kir. államvasutak hozzájárulása.

1. A jelen alapszabályok életbeléptetésének évétől számított első tíz éven át a magyar kir. államvasutak évenként 100.000, azaz: egyszázezer koronával járulnak a nyugbérpénztár alaptőkéjéhez.

Ezenfelül a nyugbérpénztár életbeléptetésétől számított első tíz év tartama alatt esedékesse váló alapszabályszerű igényeket a magyar kir. államvasutak üzleti számlájuk terhére elégítik ki.

2. A nyugbérpénztár fennállásának 11-ik évétől kezdve öt éven át az alapszabályszerű terheknek viseléséhez a magyar kir. államvasutak évenként az előző évben befolyt tagsági folyó járulékoknak (11. cikk 5. pont) harmincz százalékával járulnak.

3. Az előző 2. pontban említett öt év leteltével a magyar kir. államvasutak hozzájárulásának mérvét, figyelemmel a várható igények nagyságára, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 5 évről 5 évre újból állapítja meg.

4. Amennyiben a nyugbérpénztárnak bevételei (alaptőke kamata, a tagok befizetései és a magyar kir. államvasutak rendes hozzájárulása) a terhek fedezésére elégtelenek, a hiányt a magyar kir. államvasutak kamatmentesen előlegezik.

5. Ha a magyar kir. államvasutak által ekként nyújtott előlegek évi összege, a m. kir. államvasutak rendes hozzájárulásának évi összegével együtt egymásután következő öt éven át a tagok járulékaiknak évi összegére emelkednék, a tagsági járulékok — azonban legfeljebb 50%-kal — felemelendők.

6. A nyugbérpénztár kezelési költsége a magyar kir. államvasutakat terheli.

III. FEJEZET.

A tagok jogai a nyugbért illetőleg.

14. cikk.

A nyugbérre való jogosultság előfeltételei.

1. Nyugbérre rendszerint igényt tarthat a nyugbérpénztárnak az a tagja, aki legalább 10 évi tagság után önhibáján kívül marandóan keresetképtelenné vált.

Maradandóan keresetképtelennek tekintendő a nyugbérpénztárnak az a tagja, aki erejének és képességeinek megfelelő oly tevékenység által, mely képzettségének és eddigi hivatás-szerű foglalkozásának méltányos figyelembe vételével tőle várható, egy harmadát sem képes többé megkeresni annak, mit hozzá hasonló képzettségű és foglalkozású, testileg és szellemileg egészséges egyének ugyanazon helyen munkával megkereshetnek.

2. Ha a nyugbérpénztárnak valamely tagja szolgálatának teljesítése közben ért baleset következtében válik maradandóan keresetképtelenné, mielőtt tíz évi tagságát betöltötte volna, a nyugbérre való igény szempontjából a 10 évi tagsági idő betöltöttnek vétetik. A nyugbér évi összege ily esetben 300 koronánál kevesebb nem lehet, bármely nyugbérosztályba tartozzék is az illető tag.

3. Amennyiben a baleset az 1874. évi XVIII. törvénycikk szempontja alá esik, a kártalanítás ezen törvény rendelkezései értelmében és a magyar kir. államvasutak üzleti számlája terhére nyújtatik.

4. Aki életének 65-ik évét már betöltötte, vagy a tagsági járulékokat 40 éven át, illetőleg a 11. cikk 5. pontjának 2. bekezdésében megállapított magasabb járulékokat 30 éven át fizette, keresetképességére való tekintet nélkül is kérheti nyugbérézését.

Ugyanez áll azon tagokra nézve, kiknek részben az alacsonyabb, részben a magasabb járulékok fizetése mellett töltött tagsági idejük után már azon legmagasabb nyugbérre van igényük, mely az általuk legutoljára fizetett tagsági járulékoknak megfelelő nyugbérosztályban elérhető.

15. cikk.

A nyugbér megállapítása.

1. A nyugbér évi összege azon tagok részére, kik tagságuk egész ideje alatt a 11. cikk 5. pontjának 1. bekezdésében megállapított tagjárulékokat fizették, akkép állapítatik meg, hogy a nyugbér betöltött 10 tagsági év után:

a) az I. nyugbérosztályban évi 300 koronát, a II. nyugbérosztályban évi 200 koronát, a III. nyugbérosztályban évi 100 koronát tesz.

Ez az összeg minden további tagsági év után:

b) az I. nyugbérosztályban évi 30 koronával, a II. nyugbérosztályban évi 20 koronával, a III. nyugbérosztályban évi 10 koronával emelkedik, úgy, hogy 40 évi tagság után a maximális nyugbér

c) az I. nyugbérosztályban évi 1200 koronát, a II. nyugbérosztályban évi 800 koronát, a III. nyugbérosztályban évi 400 koronát tesz. (Lásd egyébiránt a B) mellékletet.)

2. A műhelyi munkások, a mozdony- és vonatkísérő, valamint kocsirendező személyzet nyugbéré, mely tagságának egész ideje alatt állandóan a 11. cikk 5. pontjának 2. bekezdésében megállapított magasabb tagjárulékokat fizette, a betöltött 10 tagsági év után:

a) az I. nyugbérosztályban évi 400 koronát, a II. nyugbérosztályban évi 267 koronát, a III. nyugbérosztályban évi 134 koronát tesz.

Ez az összeg minden további oly tagsági év után, melyben a magasabb járulék fizetett:

b) az I. nyugbérosztályban évi 40 koronával, a II. nyugbérosztályban évi 26²/₃ koronával, a III. nyugbérosztályban évi 13¹/₃ koronával emelkedik, úgy, hogy a magasabb járulékok fizetése mellett eltöltött 30 évi tagság után a maximális nyugbér:

c) az I. nyugbérosztályban évi 1200 koronát, a II. nyugbérosztályban évi 800 ko-

ronát, a III. nyugbérosztályban évi 400 koronát tesz.

(Lásd egyébiránt a C) mellékletet.)

3. Ha egyes tagsági évek után a 11. cikk 5. pontjának 1. bekezdésében, más tagsági évek után pedig ugyanezen cikk 5. pontjának 2. bekezdésében megállapított tagjárulékok fizetettek, a nyugbér évi összegének kiszabásánál az alacsonyabb járulékok fizetése mellett töltött évek után a jelen cikk 1. b) pontja alatti díjtételek; a magasabb járulékok fizetése mellett töltött évek után pedig a jelen cikk 2. b) pontja alatti díjtételek számításra kerülnek. A nyugbér évi összege azonban ezen számítás mód mellett sem haladhatja meg a jelen cikkben 1. c), illetve 2. c) alatt megszabott legmagasabb összegeket.

4. A nyugbér évi összegének megállapításánál minden egyes tagsági év után annak a nyugbérosztálynak a díjtétele számításra kerül, amelynek járuléka az illető évben fizetett.

5. Ha valamely évben különböző nyugbérosztály járuléka fizetett, a nyugbér kiszabásánál az egész év után a magasabb nyugbérosztály díjtétele számításra kerül. Ha pedig valamely évben ugyanazon nyugbérosztálynak részben az alacsonyabb, részben a magasabb járuléka fizetett, az egész év után ugyanazon nyugbérosztálynak magasabb díjtétele számításra kerül.

6. A nyugbér mindenkor egész évek után számításra kerül s a tiz évet meghaladó utolsó töredék tagsági év, ha az legalább 6 hónapot tesz, egész évnek számításra kerül.

16. cikk.

A nyugbér élvezetének kezdete és megszűnése.

A nyugbér

a) beigazolt maradandó keresetképtelenség beálltával,

b) a 65 éves életkor betöltésével,

c) 40, illetve 30 évi tagság után,

d) a 14. cikk 4. pontjának második bekezdésében előre látott esetben, a rendes illetmények beszüntetésétől kezdve az illető halála napjáig előzetes havi részletekben folyósítatik.

Kivételt képeznek a 17. és 18. cikkben felsorolt esetek.

17. cikk.

Visszalépés a tényleges szolgálatba.

1. Azoknak a nyugbéréseknek, kik keresetképtességük visszanyerése után a magyar kir. államvasutak, vagy a vasuti központi leosztólóhivatal szolgálatába újból belépnek, nyugbérük a rendes illetmények folyóvá tételének napjától kezdve beszüntetettük s ugyanettől a naptól kezdve illetményeikből a 11. cikkben megállapított folyó járulékok ismét levonatnak.

2. A szolgálatba ismét belépő ily tagok nyugbére újra bekövetkező nyugbérezésük alkalmával — a nyugbérben töltött idő figyelmen kívül hagyásával — a korábbi és az újabb tagsági évek összege alapján állapítandó meg.

18. cikk.

A nyugbér elvesztése.

A nyugbért élvező elveszti nyugbérét:

a) ha előzetes engedély kieszközlése nélkül állandóan külföldön lakik;

b) ha jogerős bírói ítélettel szabadságvesztésre oly büntett vagy vétség miatt marasztaltatik el, mely hivatalvesztéssel és a politikai jogok felfüggesztésével jár;

c) ha utólag bedizonyul, hogy a magyar kir. államvasutakat hűtlenség vagy csalás által megkárosította;

d) ha keresetképtességét visszanyervén, legutoljára elfoglalt állásában élvezett illetmények mellett felszólításra sem lép vissza a szolgálatba.

IV. FEJEZET.

Az özvegyek segélyezése és végkielégítése.

19. cikk.

Az özvegyi segélyre való jogosultság előfeltételei.

1. Nyugbérre igényt szerzett férfitagnak özvegye csak az esetben részesülhet állandó özvegyi segélyben, ha férjével annak nyugbéreztetése előtt legalább 3 évet megelőzőleg lépett házasságra és ha férjével annak haláláig együtt élt.

2. Ha a férj 50-ik életévének betöltése után nálánál több mint 15 évvel fiatalabb nővel lépett házasságra, özvegye állandó özvegyi segélyben nem részesülhet.

3. Oly férfitag özvegye, ki még nem volt 10 évig tagja a nyugbérpénztárnak, állandó özvegyi segélyben csak az esetben részesülhet, ha férje a szolgálat teljesítése közben szenvedett sérülés következtében vesztette életét (14. cikk 2. pont).

20. cikk.

Az özvegyi segély megállapítása.

Az állandó özvegyi segély évi összege annak az összegnek 50 százalékában állapítatik meg, melyet a férj nyugbér fejében már élvezett, vagy amely elhalálása időpontjában tagsági ideje után esedékes nyugbér címén megillette volna.

21. cikk.

Az özvegyi segélyre való igény beállása és megszűnése.

Az özvegy az állandó évi segélyt elhalt férje halála napját követő hó 1-től kezdve — a 22. cikkben megjelölt esetek kivételével — élethossziglan s illetve újabb férjhezmenetelig élvezi.

22. cikk.

Az özvegyi segély elvesztése.

Az özvegy állandó évi segélyét elveszti:

a) ha jogerős bírói ítélettel büntett vagy vétség miatt szabadságvesztésben elmarasztaltatik;

b) ha előzetes engedély kieszközlése nélkül állandóan külföldön lakik;

c) ha erkölcsstelen életmódot folytat;

d) ha újból férjhez megy.

23. cikk.

Özvegyek végkielégítése.

1. Annak az özvegynek, akinek elhalt férje még nem volt 10 évig tagja a nyugbérpénztárnak, s nem a szolgálat teljesítése közben szenvedett sérülés következtében vesztette el életét, ha egyébként az özvegyi segélyre való jogosultság előfeltételei (19. cikk) fennfognak, végkielégítésül férje tényleges befizetéseinek 75%-a kamattal visszafizetett.

2. Erre a végkielégítésre nincs igénye oly özvegynek, aki maga is tagja a nyugbérpénztárnak.

3. A végkielégítés nem folyósítható, ha az özvegy erkölcsstelen életmódot folytat vagy újból férjhez megy.

V. FEJEZET.

Gyermekek nevelési pótléka és végkielégítése.

24. cikk.

Nevelési pótlékra jogosult gyermekek.

1. A nyugbérpénztár azon férfitagjának gyermekei, amely tag nyugbérigény megszerzése után, vagy nyugbérezett állapotban elhalt, avagy 10 tagsági év eltelte előtt a szolgálat teljesítése közben szenvedett sérülés következtében életét vesztette (14. c. 2. p.), ugyancsak az özvegy női tagoknak árvái 14 éves életkoruk betöltéséig nevelési pótlékban részesülnek.

2. Az özvegyi segélyt a 22. cikk a), c) és d) pontja értelmében elvesztett női tagok gyermekei árváknak tekintendők.

3. Elhalálozott női tagok gyermekeinek,

kiknek atyjuk él, valamint azoknak az árváknak, kik atyjuknak nyugbéres állapotban kötött házasságából származnak, nevelési pótlékra nincs igényük.

4. Az atyának tényleges szolgálata alatt született, de a nyugbérezett állapotban kötött házasság által törvényesített gyermekeinek a férfitagok gyermekei részére megállapított nevelési pótlékra van igényük.

25. cikk.

A nevelési pótlék megállapítása.

Az elhalt nyugbérpénztári férfitag után maradt minden gyermek nevelési pótléka annak a nyugbérenek 10%-ában állapítatik meg, amelyet az elhalt atya élvezett, vagy amelyre igénye lett volna.

Az árvák (gyermekek, akiknek atyjuk és anyjuk elhalálozott) mindegyikének nevelési pótléka pedig annak a nyugbérenek 15%-ában állapítatik meg, amelyet az elhalt atya, női tagok után maradt árváknál az elhalt anya élvezett, vagy amelyre igénye lett volna.

2. A nevelési pótlék tekintet nélkül arra, hogy a szülő melyik nyugbérosztályba tartozott, azon gyermekeknél, kiknek édes vagy mostohaanyjuk él, fejenként évi 48 koronánál kevesebb, de valamennyi gyermek nevelési pótléka együttesen az elhalt atyát megillető nyugbérenek 50%-ánál és az özvegyi segéllyel együtt az elhalt férjet megillető nyugbérenek 90%-ánál több nem lehet. Árváknak nevelési pótléka fejenként 72 koronánál nem lehet kevesebb és valamennyi árvának nevelési pótléka együttesen az elhalt atyát, női tagok után maradt árváknál az elhalt anyát megillető nyugbérenek 75 százalékát meg nem haladhatja.

3. A nevelési pótlékok a gyermekek, illetőleg az árvák természetes, illetve törvényes gyámjának kezelihez fizetendők.

26. cikk.

A nevelési pótlék kezdete és megszűnése.

A nevelési pótlék élvezete a tag halálának napját követő hó 1-én kezdődik és — a 27. cikkben megjelölt esetek kivételével — annak a hónapnak utolsó napjával végződik, melyben a gyermek, illetőleg az árva meghalt, vagy 14-ik évét betöltötte.

27. cikk.

A nevelési pótlék elvesztése.

Elvesztik a gyermekek, illetőleg az árvák nevelési pótlékukat, ha büntett vagy vétség miatt jogérvényesen elítélteknek, vagy ha oly állami közhatósági vagy intézeti ingyenes ellátásban részesülnek, melynek értéke a nevelési pótlékot meghaladja.

28. cikk.

Árvák végkielégítése.

1. Azok az árvák, kiknek atyjuk, illetőleg anyjuk még nem volt 10 évig tagja a nyugbérpénztárnak, s nem a szolgálat teljesítése közben vesztette életét (14. cikk 2. pont), ha egyébként nevelési pótlékra lenne igényük, végkielégítésül elhalt atyjuk, illetve anyjuk tényleges befizetésének 75%-át kamattal kapják.

2. Ez a végkielégítés az árvák természetes, illetve törvényes gyámjának kezelihez fizetendők.

VI. FEJEZET.

A nyugbérek és egyéb járandóságok folyósítása.

29. cikk.

A folyósítás körüli eljárás.

A nyugbérek, özvegyi segélyek, nevelési pótlékok vagy végkielégítések folyósítása és a befizetett tagjárulékok visszatérítése iránti eljárás (jogfentartás mellett történt kilépés esetét kivéve) hivatalból a közvetlen szolgálati főnökök által indítandó meg, akiknek kötelességükben áll az ügyet a szükséges okmányok kíséretében legkésőbb 8 nap alatt az illetékes nyugbérpénztári bizottságnak (32. cikk) bejelenteni.

Az e jelentésekhez csatolandó okmányok a következők:

A) A nyugbér folyóvátételére vonatkozó jelentésekhez:

1. a szolgálat alól történt felmentésre vonatkozó okirat,

2. felvételi jegy,

3. két pályaorvosnak az állandó jellegű keresetképtelenséget igazoló egybehangzó bizonyítványa az esetben, ha folyamodó 65-ik életévét 40 vagy 30 évi tagságát még be nem töltötte, illetve a nyugbér legmagasabb évi összegére (14. cikk 4. pont 2. bekezdés) még igényt nem szerzett volna.

B) Özvegyi segély és az atyátlan gyermekek nevelési pótlékának folyósítására vonatkozó jelentésekhez:

1. az elhalt férj felvételi jegye,

2. az elhalt férj halotti anyakönyvi kivonata,

3. a házassági anyakönyvi kivonat,

4. az illetékes községi előjáróság bizonyítványa arról, hogy az özvegy férjével annak haláláig törvényes házasságban együtt élt.

5. a 14 éven aluli gyermekek születési anyakönyvi kivonata.

C) Az árvák nevelési pótlékának folyósítására vonatkozó jelentésekhez:

1. a gyám kinevezési okmánya,

2. az árvák születési anyakönyvi kivonata,

3. az atya vagy az anya felvételi jegye,

4. az atya és anya halotti anyakönyvi kivonata.

D) Végkielégítések folyósítására vonatkozó jelentésekhez az eset körülményeihez képest a B) és C) alatt felsorolt okiratok.

E) A tagjárulékok visszatérítésére vonatkozó jelentésekhez a felvételi jegyen kívül az eset körülményeihez képest a 6. cikkben érintett tényállást igazoló okiratok.

Jogfentartás mellett kilépett tagok (6. cikk), illetve hátramaradottaik részéről az illetékes kerületi bizottsághoz nyugbér, özvegyi segély vagy nevelési pótlék megállapítása iránt intézkedő kérvényekhez az eset körülményeihez képest az A), B) vagy C) alatt megjelölt okmányok melléklendők.

30. cikk.

A nyugberek az özvegyi segélyek és a nevelési pótlékok kifizetése.

A nyugberek, özvegyi segélyek és nevelési pótlékok posta útján való díjmentes kifizetéséről a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségei gondoskodnak, amiért is az igényjogosult lakhelyének megváltoztatását az illetékes postahivatal megjelölése mellett mindenkor az illető üzletvezetőségnek idejében bejelenteni tartozik.

Az üzletvezetőségek a nyugbérpénztári járandóságok kifizetési előfeltételeinek a jelen alapszabályok értelmében megkívánt fenfor-gást szigorúan ellenőrizni tartoznak.

VII. FEJEZET.

A nyugbérpénztár szervezete és vagyonkezelése.

31. cikk.

Nyugbérpénztári bizottságok.

1. A nyugbérpénztár ügyeit ellátja:

A) minden üzletvezetőség kebelében a kerületi bizottság és

B) az igazgatóság kebelében a központi bizottság.

2. A kerületi bizottságok hatásköre általában csak az illető üzletvezetőség alá és ezenfelül az üzletvezetőség vonalai mentén fekvő műhelyekhez és szertárakhoz tartozó tagoknak nyugbérpénztári ügyeire terjed ki. Kivételt képeznek:

a) a budapest-jobbparti kerületi bizottság, melyhez az igazgatóságnál és

b) a szegedi kerületi bizottság, melyhez az ottani vasuti központi leszámolóhivatalnál alkalmazott tagoknak nyugbérpénztári ügyei is utaltatnak.

32. cikk.

A kerületi bizottságok szervezete és hatásköre.

1. Minden kerületi bizottság az elnökből és nyolcz rendes tagból áll.

2. A bizottság elnöke az üzletvezető, kit

ezen minőségben az üzletvezetőség általános osztályának főnöke állandóan helyettesíthet.

3. A kerületi bizottságok tagjait felerészben az üzletvezető határozatlan időre nevezi ki úgy, hogy a bizottságban lehetőleg minden szolgálati ág képviselve legyen; a bizottsági tagok második felerészét a nyugbérpénztárnak az üzletvezetőség székhelyén lakó tagjai saját körükből 3 év tartamára választják.

4. Az előadói és jegyzői tisztelet a kerületi bizottságok ülésein az általános osztálynak az üzletvezető által erre a célra kijelölt tagja látja el, aki azonban a bizottság ülésein szavazati joggal nem bír.

5. A kerületi bizottságok az elnök meghívására a szükséghez képest, de havonként legalább egyszer tartják üléseiket.

6. A bizottsági tagok működésükért díjazásban nem részesülnek.

7. A bizottság határozatképességéhez az elnökön kívül legalább 4 tag jelenléte szükséges.

8. A határozatok általános szótöbbséggel hozatnak, szavazategyenlőség esetén az a vélemény emelkedik határozattá, melyhez szavazatával az elnök járult, aki mindenkor részt vesz a szavazásban.

9. Az ülésekről jegyzőkönyv vezetendő, melyet az elnök és a jegyző aláír és két bizottsági tag hitelesít.

10. A kerületi bizottságok üléseiről felvett jegyzőkönyvek 3 napon belül a központi bizottsághoz felterjesztendők.

11. A kerületi bizottságok határoznak:

a) a tagok felvétele tárgyában;

b) a 2. cikk 3. pontja értelmében adható korengedélyek tárgyában;

c) a felvétel előtti szolgálati időnek a 2. cikk 3. b) és 4. pontja értelmében kérhető beszámítása és az utánfizetés részlettörlesztése (2. cikk 5. pont) tárgyában;

d) a tagoknak magasabb nyugbérosztályba való besorozása felett (11. cikk) s meghatározzák azt az időpontot, amelytől kezdve a változott nyugbérosztálynak megfelelő tag-sági járulék fizetendő;

e) a jogfentartás előjegyzése iránti kérelmek felett (6. cikk);

f) a tagok nyugbérezése, az özvegyi segélynek, az árvák nevelési pótlékának és a végkielégítéseknek megállapítása, a már megállapított ellátási díjaknak a 18. 22. és 27. cikk értelmében való megvonása, valamint a tagjárulékoknak visszatérítése tárgyában; végül

g) az alapszabályok végrehajtása, vagy alkalmazása körül felmerülő kétes esetekben kikéri a központi bizottság határozatát.

33. cikk.

B) A központi bizottság szervezete és hatásköre.

1. A központi bizottság tagjai a következők:

a) a magyar kir. államvasutak elnökigazgatója, aki egyszersmind a bizottság elnöke,

b) az általános igazgatási főosztály igazgatója,

c) a pénzügyi főosztály igazgatója,

d) a gépészeti főosztály igazgatója;

e) a Budapesten beosztott nyugbérpénztári tagok által és azok köréből 3 év tartamára választott 3 rendes tag;

f) a bizottság jegyzője, ki egyuttal előadó és rendszerint a nyugbérügyeket ellátó ügyosztály vezetője tanácskozási joggal, de szavazati jog nélkül.

2. A központi bizottság hatásköre a következők:

a) határoz a nyugbérpénztár vagyonának gyümölcsöző és biztos elhelyezése fölött;

b) tudomást szerez a nyugbérpénztár kezeléséről és vagyoni állásáról és arra vonatkozó észrevételeit az igazgatósági össziülésnek előterjeszti;

c) a jelen alapszabályokban esetleg szükséges módosítások iránt javaslatokat készít s azokat jóváhagyás végett a kereskedelmiügyi miniszterhez felterjeszti;

d) határoz a kerületi bizottságok felterjesztései alapján az alapszabályok végrehajtása

vagy alkalmazása körül felmerülő kétes esetekben;

e) a kerületi bizottságok határozatai ellen irányuló felfolyamodásokra végérvényes határozatot hoz, végül

f) örködik a kerületi bizottságok által követett eljárás és gyakorlat szabályszerűsége és egyöntetűsége felett.

3. A központi bizottság minden év második negyedében tartja rendes üléseit, ezenkívül a szükséghez képest rendkívüli üléseket is tart, melyeket a bizottság elnöke hív össze.

4. Egyebekben a 32. cikk 6—9. pontjaiban foglalt rendelkezések a központi bizottság működésére nézve is irányadók.

34. cikk.

A nyugbérpénztár vagyonának kezelése.

1. A nyugbérpénztár javára rendelt összegek behajtását és azok szabályszerű elszámolását az üzletvezetőségek eszközlik és ugyanezek gondoskodnak a nyugberek, özvegyi segélyek, nevelési pótlékok, végkielégítések és a visszatérítendő tagjárulékok folyósításáról, valamint egyáltalán a pénztár bevételeinek és kiadásainak pontos nyilván-tartásáról.

A számosztályok vezetői kötelesek a nyugbérpénztár bevételeiről és kiadásairól negyedévenként pontos kimutatást készíteni s azt a nyugbérpénztári bizottság legközelebbi rendes ülésén bemutatni.

2. A nyugbérpénztár vagyonát a magyar királyi államvasutak igazgatósága kezeli s gondoskodik annak megőrzéséről és a központi bizottság határozatainak megfelelő gyümölcsöztetéséről.

3. Minden év április havának végéig az előző évi bevételekről és kiadásokról, valamint a nyugbérpénztár vagyonának álladékaról pontos számadás készített s ez a számadás a központi bizottságnak bemutatandó.

4. A nyugbérpénztár vagyonkezeléséért a pénzügyi főosztály igazgatója és az üzletvezetőségi számosztályok főnökei személyesen felelősek.

35. cikk.

Nyilvántartás a tagokról.

Az üzletvezetőségeknél a nyugbérpénztár tagjairól betűrendes anyakönyvi lapok vezetendők, melyeknek tartalmazniuk kell: a tagok vezeték- és utónevét, születésének helyét, évét, hónapját és napját, családi állapotát, szolgálati állását, a tagság kezdetének időpontját, a 2-ik cikk 3. b) és 4. pontja értelmében netán beszámított évek figyelembe-vételével; a kerületi bizottság ama határozatának számát, melylyel a tag felvételét s annak az ügyiratnak a számát, melylyel a felvételi jegy kiadatott, végül a nyugbérosztály megjelölését és a jogfentartásra vonatkozó megjegyzéseket. (6. cikk.)

36. cikk.

Nyilvántartás az állandó ellátásban részesülőkről.

1. nyugbérben, özvegyi segélyben vagy nevelési pótlékban részesülők az üzletvezetőségeknél a 35. cikkben érintett anyakönyvi lapokon nyilvántartandók.

2. ezeknek az anyakönyvi lapoknak tartalmazniuk kell:

a) az illetőknek vezeték- és utónevét, a nyugbér, özvegyi segély és nevelési pótlék évi összegét, az állandó ellátás élvezetének kezdőpontját, továbbá annak a kerületi bizottságnak a megnevezését és határozatának számát, melylyel a járandóság megállapított, végül a nevelési pótlékot élvező árvák születési évét, hónapját és napját.

VIII. FEJEZET.

Zárhatározmány.

37. cikk.

Az alapszabályok hatályba lépése.

A jelen alapszabályok 1904. évi július hó 1-én lépnek élebe.

Műhelyi munkások, mozdony-, vonatkísérők és kocsivezetők nyugbér-, özvegyi segély és nevelési pótlékának táblázata.

Tagsági évek száma	I. Nyugbérosztály				II. Nyugbérosztály				III. Nyugbérosztály			
	Évi nyugbér	Évi özvegyi segély	Évi nevelési pótlék		Évi nyugbér	Évi özvegyi segély	Évi nevelési pótlék		Évi nyugbér	Évi özvegyi segély	Évi nevelési pótlék	
			atyátlan árvának	teljesen szülőtlőten árvának			atyátlan árvának	teljesen szülőtlőten árvának			atyátlan árvának	teljesen szülőtlőten árvának
k o r o n á k b a n				k o r o n á k b a n				k o r o n á k b a n				
10	400	200	48	72	267	134	48	72	134	67	48	72
20	800	400	80	120	534	267	53	80	267	134	48	72
30	1200	600	120	180	800	400	80	120	400	200	48	72
A 11. cikk 5. pont 2. bekezdés alá tartozók:												
10	300	150	48	72	200	100	48	72	100	50	48	72
20	600	300	60	90	400	200	48	72	200	100	48	72
30	900	450	90	135	600	300	60	90	300	150	48	72
40	1200	600	120	180	800	400	80	120	400	200	48	72
J e g y z e t. A végösszegeben minden megkezdett korona egész koronára felkerekítettet.												

Jegyzet. A végösszegekben minden megkezdett korona egész koronára felkerekítettett.

Memorandum.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A magyar királyi államvasutak munkásai 1904. évi június hó 26-án nyilvános gyűlést tartottak, amelyen a Nagyméltóságod által 22,863/IV. szám alatt 1904. évi június hó 8-án jóváhagyott nyugbérpénztári alapszabályokkal foglalkoztak. E gyűlésükön megbiztak minket, a „Magyarországi Szakszervezeti Tanács” tisztelettel alulírott végrehajtó bizottságát, hogy kívánságaikat és aggályait, amelyeket az alapszabályokkal szemben táplálnak, Nagyméltóságod előtt tolmácsoljuk.

A tolmács szerepére való vállalkozásunkat igazolják a magyar kir. államvasutak munkásainak megbízásából azok nyugbérkérdésének és egyéb kéréseiknek tárgyában Nagyméltóságodhoz benyújtott előző memorandumunkban elmondottak. Mindezen körülmények, amelyek annak idején arra késztették a magyar kir. államvasutak munkásait, hogy kérelmüket ne személyesen, hanem a mi közvetítésünk révén juttassák Nagyméltóságodhoz, még most is fenforognak. Engedtetessék meg tehát nekünk, hogy most, amikor ismét a magyar kir. államvasutak munkásai nevében szólunk, a már előadottak ismétlése helyett csak utaljunk a már elmondottakra, amelyek szerint mandátumot nyertünk a közbenjárásra.

Ekkép igazoltnak gondoljuk szavunk fel-emelését, amely után áttérünk jelenlegi tiszteletteljes emlékiratunk tulajdonképeni tárgyára.

Ama hosszú kilencz esztendő után, amely alatt hasztalan sürgették a magyar kir. államvasutak munkásai, hogy nyugbérügyük rendeztessék, végre Nagyméltóságod vette kezébe az ügyet, amelyet — ígéretéhez képest — rövid időn belül meg is oldott. Az e tárgyban részünkről Nagyméltóságodnál legutóbb eljárt vasuti munkás küldöttség várta ugyan amaz értesítést, amelynek alapján a készülő nyugbérszabályzathoz hozzászólhatni a munkásoknak mód nyújtott volna. Ámde ez az értesítés elmaradt és ehelyett a magyar kir. államvasutak hivatalos lapjában a már jóváhagyott alapszabályok jelentek meg. Meg vagyunk győződve arról, hogy az alapszabályok jóváhagyása és életbe léptetése azért történt a munkások véleményének meghallgatása előtt, mivel Nagyméltóságod úgy vélte, hogy kár minden napért, amely a nyugbérszabályzat kérdésének végleges megoldása nélkül mulik el és hogy már sokkal hosszabb ideig várták a munkások nyugbérügyük elintézését, sem hogy azzal még tovább is várni lehetne. Mégis a munkások véleménye kikérésének mellőzése ama kellemetlen feladat elé állítja az érdekelteket, hogy már életbelépett rendelettel szemben kell előadniok észrevételei-

ket, amikor már az ügy természeténél fogva sokkal kevésbé simán megy bizonyos intézkedések módosítása, mint mehetett volna akkor, ha nem faktummal, hanem csak tervezettel állottak volna szemben.

Ezek szerint csak utólagosan fűzhetnek megjegyzéseket az alapszabályokhoz, amit a következőkben bátorzkodnak megtenni:

1. A magyar kir. államvasutak munkásai kérik a nyugbérszabályzat 1. cikkének oly módosítását, hogy a nyugbérpénztár céljaként mondassék ki, miképen „a magyar királyi államvasutak azon munkásai és alkalmazottai, kik legalább 1 éven át állottak folytonos szolgálatban . . . keresetképtelenségük esetére . . . nyugbérben részesüljenek.

A 3 évi szolgálatban állás helyett azért kérik az 1 évi szolgálatteljesítés után a nyugbérpénztár tagjai közé leendő felvételt, mert nincs kimondva az alapszabályokban, hogy a szolgálatban eltöltött 3 év, amely után a szabályzat szerint felvehető, megváltható, azaz, hogy e 3 évre visszamenőleg a járulékok utánfizethetők, s így a 3 év, amelyet a munkás a magyar kir. államvasutak szolgálatában eltöltött, nyugbérre vonatkozólag teljesen elvész, mert továbbá 1 évi idő teljesen elegendő annak elbírálására, hogy az illető munkásnak hasznavehetőségéről meggyőződést szerezzenek.

2. A 2. cikk 2. pontjából mellőzni kérik ama kitétel, mely imperative állítja fel a 25—35 év közötti munkásokra nézve a nyugbérpénztárba való belépési kötelezettséget. E helyett a belépésnek csak fakultatíve leendő kimondását kérik, mert nincsen a munkásoknak garanciája arra, hogy a nyugbérpénztárnak tagja, vagy e tag családja okvetlen élvezze-e a nyugbért, amennyiben a magyar kir. államvasutak munkásait bármikor elbocsájtják. E pontra különben bátorcodunk még kiterjeszkedni az alapszabályok 6. cikkke 4. pontjához és 18. cikkéhez fűzött észrevételeinknél.

A magyar királyi államvasutak munkásai egyébként nem tennének megjegyzést a nyugbérpénztárba való kötelező belépés ellen az esetre, ha teljesítenék ama kérésük, amelyet Nagyméltóságodhoz beadott, már idézett memorandumunkban tolmácsolunk, hogy t. i. két évi szolgálat után véglegesítenének.

3. Kérik a 2. cikk 5. pontjának oly módosítását, amely szerint a 10 évre visszamenőleg való utánfizetés esetén a havi törlesztési részlet a folyó havi járuléknál kisebb is lehessen. Tegyük ugyanis fel, hogy a munkásnak 10 évet kellene megváltania. Ekkor a rendes folyó járulékokkal együtt a járulékok háromszorosát kellene a pénztár tagjának befizetnie, hogy az utánfizetendő összeg 60 hónap alatt törlesztve legyen. Már pedig ez elviselhetetlen megterheletés a munkásokra, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy

helyenként csak $\frac{3}{4}$, sőt csak $\frac{1}{2}$ munkanapon át dolgoznak a munkások.

Ha tehát a jelenlegi rendelkezés fentartatnék, akkor a munkások jó része annak volna kitéve, hogy nem vehetné igénybe azt a kedvezményt, amely szerint a szolgálatban eltöltött időre utánfizesse a járulékokat és ezzel munkaképtelenné válásakor igen-igen csekély nyugbérrel kellene a szolgálattól megválnia.

4. Az 5. cikknek teljes módosítását kérik, még pedig oly értelemben, hogy a magyar kir. államvasutak, vagy a magyarországi vasúti központi leszámítoló hivatalnak szolgálatából önként kilépő nyugbérpénztári tag a felmondási idő lejártával a nyugbérpénztárba befizetett járuléka teljes összegének kamatmentes visszatérítésére tarthasson igényt. Kérik ezt azért, mert a 6. cikk 1. pontja az önhibájukon kívül elbocsájtottaknak is biztosítja-e a jogot s így csak a méltányosság és hasonlóság elve alapján is megilleti e követelés az önként kilépőket; másrészt azonban azért is kérik e cikknek az előadott értelemben való módosítását, mert az 5. cikk jelenlegi intézkedése mintegy oda köti a magyar kir. államvasutakhoz a munkásokat és a szabad mozgásban tökéletesen meggátolja őket.

5. A 6. cikk 4. pontjában határozottabb formában kérik annak megállapítását, hogy mily cselekmény az, amelynek büntetésekképpen elbocsájtott tagnak nem térítetik meg a nyugbérpénztárba befizetett járuléka. Ily cselekményképpen véleményünk szerint a nyereségvágyból elkövetett büncselekmény volna megjelölendő.

Az említett pontnak jelen formájában való fentartása azonban lehetetlen. Hiszen a munkás annyi ok miatt bocsájtható el büntetésekképpen! Ezen okok között pedig nem áll utolsó helyen azon eset sem, amikor a műhelyfőnök előljárójának szívesseget akar tenni és esetleg valamely protezsált embernek óhajt helyet készíteni, miért is talán dohányzás, „henyélés”, igaztalan sértés, vagy sértésre való visszafelelés, avagy egyéb kisebb fegyelmi vétség miatt, tehát minden nagyobb, igazabb ok nélkül bocsájt el a magyar kir. államvasutak szolgálatából oly munkásokat, akik esetleg 29, vagy 39 évig is fizették járulékaikat a nyugbérpénztárba, s akik ekképpen befizetett járulékaikat és minden igényüket elvesztik a nyugbérpénztárral szemben.

Amikor tehát a magyar királyi államvasutak munkásai ama büncselekmények taxative leendő felsorolását kérik, amelyek miatt büntetésekképpen elbocsátva, a nyugbérpénztárral szemben minden igényük megszűnik, egyben kérik annak kimondását is, hogy az ily ítélet, melynél fogva minden igényük elvesztésével elbocsátatnak az érdekeltek, a kerületi, illetőleg a központi bizottságig birtokon belül megfelelőbbé tehető.

6. A 11. cikkben foglaltakra vonatkozólag a folyó járulékoknak tetemes leszállítását kérik a magyar kir. államvasutak munkásai.

Indokaikat e tekintetben három pontban foglalják össze:

a) A keresethez arányítva túl magasak a folyó járulékok különösen ott, ahol a munkások csak $\frac{3}{4}$, vagy csak éppen $\frac{1}{2}$ munkanapon át dolgoznak.

b) Míg az ország minden nyugdíjintézeténél a keresetnek átlag $4\frac{0}{10}$ -a fizettetik be a nyugdíjpénztárba rendes folyó járulékképpen, addig a magyar kir. államvasutak munkásai a napi-bérnek az I. osztályban $4\frac{6}{10}$ -át, a II. osztályban $5\frac{3}{10}$ -át, a III. osztályban $5\frac{4}{10}$ -át fizetik be a nyugbérpénztárba és még amellet nem biztos, hogy a befizetés alapját képező napi-bért okvetlen megkeresik-e, amennyiben esetleg csak $\frac{3}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ munkanapra nyernek fizetést.

c) Az osztrák példára utalással míg ott a K. K. Staatsbahn alkalmazottai 4 kor. 50 fill. napikeresetét véve alapul, havonta 3 korona 15 fillért fizetnek be, addig a magyar kir. államvasutak munkásai ugyancsak 4 korona 50 fillér napibér mellett 4 koronát kötelesek havonta befizetni. És míg a K. K. Staatsbahn

alkalmazottai 10 évi befizetés után évi 368 korona nyugbért élveznek, a magyar királyi államvasutak munkásai csak 267 korona nyugbérhez jutnak.

Annak bővebb illusztrálására, hogy a megállapított járulék túl magas, legyen szabad a következő példát felemlítenünk:

A budapesti keleti pályaudvaron a műszaki kocsihivatali kocsitisztitónak napibére 10 évi szolgálat után 2 kor. 60 fill. Eszerint egy havi összkeresete, feltéve, hogy nem beteg soha, vasárnap és ünnepnapon is egyaránt dolgozik és egyetlen perc munkaidőt sem mulaszt, 78 kor. Ebből le kell vonni az 1 kor. 56 fill. betegsegélyző pénztári járulékot. A kocsitisztitónak, mint mindenkinek, érdeke, hogy a magyar kir. államvasutak szolgálatában eltöltött 10 évi időre a járulékot utánfizette. Havi járuléka a II. osztályban 3 kor. A 10 évi hátralékot is be kell fizetnie 60 hó alatt. Eszerint a 3 kor. havi folyó járulékkal együtt havonta 9 kor.-t kell beszolgáltatnia. Marad tehát keresetéből élelemre, lakásra, ruházatra, gyermekek nevelésére 67 korona 44 fillér. Már pedig ebből a most említett szükséges kiadásokat fedezni lehetetlenség. De hány ezer és ezer oly alkalmazottja van a magyar kir. államvasutaknak, akik a szertárban, a raktárban, a pályafentartásnál dolgoznak s naponta csak 1 korona 40 fill.-t keresnek, ámde még ezt sem egész hónapon át, minden napon. E keresetből ezeknek a túl magas járulékot fizetniök egyenlő a képtelenséggel.

A járulékok leszállítása ezen okok alapján, azt hiszszük, be fog következni.

7. A 14. cikkre vonatkozólag sérelmesnek találják a magyar kir. államvasutak munkásai, hogy a munkások közt megkülönböztetés tétetik a tekintetben, hogy egyes kategóriák munkásai 30 év után, míg mások 40 év után élvezhetik a 15. cikk 1. pontjának c) bekezdésében, illetőleg 2. pontjának c) bekezdésében felsorolt nyugbért.

Ugyanis a szénlerakásnál, a kocsitoltatásnál, a pályafentartásnál, raktárnál, kocsitisztításnál stb. szakmánál éppen oly terhes a munka, különösen a belélegzett por miatt, mint a műhelyekben és nincs oly munkás, aki 40 éven át állandóan zsákot hordhatna, vagy az idő viszontagságainak kitéve, például a sín- és szénlerakásnál, állandóan dolgozhatna.

Ugyanazért kéri azon alkalmazottaknak, akiknek nyugbére érdekében a nyugbérpénztár létesült, egyetlen kategóriába való sorozását és — a Nagyméltóságodhoz már korábban beadott felterjesztésünkben kifejtettekhez képest — 25 évi szolgálat után a teljes nyugbér élvezetének kimondását.

8. A nyugbér összege tulságosan alacsony lévén, kéri a 15. cikk oly módosítását, hogy a nyugbér nagyobb összegekben szabassék meg.

Különösen a 10 évi tagság után juttatandó nyugbérből lehetetlenséggel párosul a megélhetés. De nem áll a dolog sokkal jobban a 40 évi befizetés és szolgálat után esetleg élvezendő nyugbér tekintetében sem, ha tekintetbe vesszük, hogy 40 évi, talán szénlerakásban eltöltött szolgálat után 400 korona nyugbérből kell a nyugdíjazottnak megélnie.

Valamennyi nyugdíjintézetnél a biztosított egyén az első 10 évi tagság után a biztosított nyugdíjnak átlag 35%-át kapja meg. Míg a magyar kir. államvasutak nyugbérpénztáránál 10 évi befizetés után a 30 évre biztosított tagok a biztosított összegnek az I. osztályban 22%-át, a II. és III. osztályban 29%-át, átlag tehát 26%-át élvezik. Ugyanez az arány a 40 évre biztosított tagoknál is.

Kéri tehát a magyar kir. államvasutak munkásai az alapszabályok 15. cikkének és az alapszabályok B) és C) mellékletének oly módosítását, hogy a biztosított összeg legalább 35%-ának megfelelően élvezzenek nyugdíjat.

Míg ugyanis az alapszabályok említett mellékletei szerint a 30 évre biztosított tagok 10 év után az I. osztályban 400 K.-t, a II.

osztályban 267 K.-t, a III. osztályban 134 K.-t, 20 év után az I. osztályban 800 K.-t, a II. osztályban 534 K.-t, a III. osztályban 267 K.-t, 30 év után az I. osztályban 1200 K.-t, a II. osztályban 800 K.-t, a III. osztályban 400 K.-t, míg a 40 évre biztosított tagok 10 év után az I. osztályban 300 K.-t, a II. osztályban 200 K.-t, a III. osztályban 100 K.-t, 20 év után az I. osztályban 600 K.-t, a II. osztályban 400 K.-t, a III. osztályban 200 K.-t, 30 év után az I. osztályban 900 K.-t, a II. osztályban 600 K.-t, a III. osztályban 300 K.-t, 40 év után az I. osztályban 1200 K.-t, a II. osztályban 800 K.-t, a III. osztályban 400 K.-t nyerne, ezzel szemben annak hangsúlyozása mellett, hogy a nyugdíjazás már 25 évi szolgálat után történjék meg, kéri, hogy kategóriák szerinti megkülönböztetés nélkül 10 évi befizetés után az I. osztályban 638 K.-t, a II. osztályban 319 K.-t, a III. osztályban 159 K.-t, 20 év után az I. osztályban 1276 K.-t, a II. osztályban 638 K.-t, a III. osztályban 319 K.-t, végül 25 év után, tekintve, hogy a 20 évi szolgálat utáni évek kétszeresen kimerítik a munkások erejét, az I. osztályban 1914 K.-t, a II. osztályban 957 K.-t, a III. osztályban pedig 478 K.-t kapjanak, vagyis annyit, amennyit tulajdonképpen 30 évi szolgálat után kellene kapniok az általunk említett kulcs szerint.

9. A 18. cikk b) pontjának oly megváltoztatását kéri, hogy a nyugbért élvező nyugbérét csak akkor veszítse el, ha nyereségvágyból elkövetett büntett, vagy vétség miatt ítéltetik el jogerősen szabadságvesztésre bírói ítélettel, feltéve, hogy az ítéletben egyúttal a bűnösre a hivatalvesztés és politikai jogainak felfüggesztése is kimondatott.

10. A 19. cikknek méltányossági okból leendő mellőzését kéri.

11. A 20. cikkben foglaltaknak megváltoztatását és annak kimondását kéri, hogy „az állandó özvegyi segély évi összege annak az összegnek 75%-ában állapítatik meg, amelyet a férj nyugbér fejében már élvezett, vagy amely elhalálása időpontjában tagsági ideje után esedékes nyugbér címén megillette volna”.

E kérés indokául szolgál ama körülmény, hogy — amint már kifejténi bátorítottunk — a nyugbér teljes összege is tulságosan alacsony, annak 50%-a, amely a jelenlegi alapszabályokban özvegyi segély címén megállapítatik, a kevésnél is kevesebb.

12. A 22. cikk a) pontjának oly értelemben való módosítását, illetve kiegészítését kéri, amint a 18. cikk b) pontjának megváltoztatását kérték.

13. Ugyancsak a 22. cikknek c) pontjához kéri annak hozzáfűzését, hogy az özvegy akkor veszti el nyugbérigényét, ha állandóan, esetleg jövedelmi forrásként üz. erkölctelen életmódot.

Engedjék meg nekünk e pontnál visszatérnünk a 20. cikknek tett megjegyzésünkre és ismét hangsúlyoznunk az özvegyi segélynek a férjet megilletett nyugbér 75%-ára való felelőtlenségét. Ugyanis véleményünk szerint az özvegy esetleg azért is kénytelen lehet erkölctelen életmódot folytatni, mert az özvegyi segély címén neki juttatott 50%-ból megélni képtelen.

14. Méltányossági okból kéri a magyar kir. államvasutak munkásai a 23. cikk 1. pontjának módosítását és a befizetett teljes összegnek az özvegy részére végkielégítésként való kamatmentes kifizetését.

15. A 23. cikk 3. pontjánál ismétlések elkerülése okából csak utalni bátorítottunk a 22. cikk c) pontjánál említettek, melyeknek figyelembe vételét és a jelen pontnak az ott kérték értelmében leendő kiegészítését kérjük.

16. A 25. cikk 2. pontjára vonatkozólag megbízóink oly összegnek találják a gyermeknevelési pótlékként meghatározott 48, illetőleg 72 koronát, amelyből egy teljes éven át gyermeket neveltetni lehetetlen. Kéri tehát ez összeg kiutalása helyett a gyermekeknek 14 éves korukig állami gyermeknevelő-inté-

zetekben leendő elhelyezését, avagy oly fel-emelt gyermeknevelési pótlék kiutalását, amelyből a gyermek tényleg nevelhető legyen.

17. A 27. cikk első alternatív kitételének oly értelemben való módosítását, illetve kiegészítését kéri, amely kiegészítését kérték a 18. cikk b) pontjának.

18. A 28. cikknek az árvák végkielégítése tekintetében oly megváltoztatását kéri, hogy az árvák a teljes befizetett összeget kapják meg.

E pontnál ugyanazon indokokra bátorítottunk felhívni Nagyméltóságod figyelmét, amelyeket a 23. cikk 1. pontjánál említettünk.

19. A 32. cikk 1. pontjában annak kimondását kéri, hogy a kerületi bizottság áll az elnökből és 12 rendes tagból.

20. A 32. cikk 3. pontjának oly értelemben leendő módosítását kéri, hogy a kerületi bizottság tagjai között a nyugbérpénztárnak az üzletvezetőség székhelyén levő tagjai kétharmad rész arányban legyenek képviselve.

Ehhez képest a bizottság 12 tagja közül 4 tagot nevezzen ki az üzletvezető, míg 8 tagot válasszanak a nyugbérpénztárnak az üzletvezetőség székhelyén levő tagjai.

Kéri továbbá annak kimondását, hogy a bizottság rendes tagjai sorában netalán beálló üresedés pótlására póttagok válasszassanak.

21. A 32. cikk 7. pontjának oly megváltoztatását kéri, amely szerint a bizottság határozatképességéhez az elnökön kívül a bizottsági tagok legalább kétharmad részének jelenléte szükséges.

22. A 33. cikk 1. pontjának a 32. cikk 3. pontjánál említettek értelmében leendő módosítását kéri.

23. Mindezekon kívül mintegy az alapszabályok kiegészítéseül az alapszabályokba a következő intézkedéseknek felvételét kéri a magyar kir. államvasutak munkásai:

a) Állapíttassék meg, hogy mily módokat mellett választatnak meg egy a kerületi, mint a központi bizottság tagjai.

b) Köteleztessenek egy a kerületi, mint a központi bizottságok arra, hogy jegyzőkönyveiket a magyar kir. államvasutak hivatalos lapjában közzétegyék.

c) Hatalmaztassanak fel a kerületi, valamint a központi bizottságok arra, hogy a nyugbérpénztár tagjait bármikor taggyűlésre hívják össze a tagok esetleges óhajainak megismerése és ehhez képest illetékes helyen javaslatlattel végett.

d) Minthogy a nyugbérpénztár alapszabályai csak a 25-ik életévüket meghaladottakra és a 35-ik életévüket meg nem haladottakra mondja ki kötelezőleg a nyugbérpénztárba való belépést;

minthogy továbbá korengedély alapján csak a 45-ik életévüket meg nem haladottak, vagy esetleg — munkaképességük igazolása mellett — a 10 évet a magyar kir. államvasutak szolgálatában eltöltöttek, de 55-ik életévüket meg nem haladottak vehetők fel a nyugbérpénztárba;

minthogy végül sok ezren vannak, akik 10, 20, sőt 30—40 évet avagy még ennél is hosszabb időt töltöttek el a magyar kir. államvasutak szolgálatában és máris megrokkantak, akiket tehát a kerületi bizottságok nem vennének fel a nyugbérpénztárba;

ezen szerencsétlen munkástársaikra vonatkozólag kéri Nagyméltóságodat a magyar kir. államvasutak munkásai, hogy ezeknek és azok családjának jövőjéről az 1896. év óta a nyugbér alaptőkéjének létesítése céljából a magyar kir. államvasutak költségvetésébe évről-évre felvett összegekből gondoskodni kegyeskednék.

*

Nagyméltósági Miniszter Ur!

Ezekben foglaltuk össze röviden ama kívánságokat, amelyeknek a nyugbérpénztár módosítása végett leendő figyelembe vételére a mi közvetítésünk révén kéri a

magyar kir. államvasutak munkásai Nagyméltóságodat.

Azt véljük, igen-igen szerény óhajok ezek, amelyeknek teljesítése minden nagyobb emóció nélkül megtörténhetik. Rendkívül óhajtandó a kért módosítások eszközzése és hiányok pótlása avégből, hogy a magyar kir. államvasutak munkásai nyugodtabban tekinthesse-nek keresetképtelenséggel járó elaggásuk és a földről való elmulásuk elé — biztosítva látván ezidőkre a maguk és hozzájuk tartozók megélhetését.

Amidőn azonban ezt kérik, nem mulaszt-hatják el megismételni a Nagyméltóságodhoz az ő érdektükben régebben beadott és már többször hivatkozott első memorandumunk-ban foglalt egyéb, megbízóink létét érintő kérdések mielőbbi megoldásának kérését.

Engedje remélnünk Nagyméltóságod, hogy szavunk nem lesz a pusztában elhangzó szó és ha kérünk, megadatik.

E reményünk teljesülését várva, vagyunk Nagyméltóságú Miniszter Urnak

Budapesten, 1904. évi június 28-án

alázatos szolgálai

a magyar kir. államvasutak
munkásainak megbízottai.

Hirek.

A „Magyar Vasutas“ eddigi számai már is nagy forradalmat idéztek elő a vasuti munkások körében. Egy rég érzett hiány lett a „Magyar Vasutas“-sal pótolva. Összekötő kapcsot teremtett az állam kizsákmányolt proletárjai között, akiknek még az sem szabad, hogy a maguk kedve szerint szervezetet létesítsenek. Ezt a szervezetet van hivatva a „Magyar Vasutas“ pótolni. Itt tárjuk fel szenvedéseinket, itt mondjuk el panaszainkat és itt mutatunk rá azokra a gyógyszerekre, melyek a vasuti munkást nyomorúságos helyzetéből kiragadják. Csoportosuljatok, tömörüljetez hát e lap köré, amely a ti lapotok, mert a ti szenvedések szülte azt világra. Forduljatok a laphoz minden bajotokkal s a lapnak lesz gondja arra, hogy minden hangot meghalljanak ott, ahol oly nagyon szeretnek süketek lenni.

Támogassátok a lapot. Fizessetek elő és terjeszszétek. Szerezzetek neki előfizetőket, olvasókat, mert minden lap annál nagyobb hatalom, mennél több szív érez vele. S ha hatalmassá tettétek a lapot, hatalmassá letetek magatok is.

Előre, vasuti munkások!

A bizalmiférfiakhoz. A máv. apró és nagy basái itt-ott már megindították a hajszát azok ellen, akikről feltételezik, hogy a *Magyar Vasutas*-sal s a vasuti munkások mozgalmával összeköttetést tartanak fel. Akármiben nyilvánul ez a hajszá, a bizalmiférfiak kötelessége szilárdan kitartani a harcz mellett. Ne riadjanak vissza semmiféle ijesztgetéstől, mert az üldözött, a szervezett munkásosztály ezrei állanak minden egyes ember mögött. S ám próbálják meg a nyomorék basák és kezdjenek ki százezrekkel! A harcz, melyet így felidéznenek, csak az ő vesztüket okozná. Mert a megtorlás kiméletlen lesz, ha a bakafántoskodó uracsok tovább is pökhendieskednek. Kitartás tehát! Egyetlen ember se hagyja el a csatasort, ahol győznünk kell és győzni is fogunk. A győzelem jelei már is mutatkoznak. Zágrábból kapjuk a hirt, hogy az ottani komisz állapotok már is megjavultak a bérvizonyok és

a felebbvalók bánásmódja dolgában. Itt a mozgalom vezetői nem tartanak semmitől, mert a horvát szocziáldemokrata párt a legnagyobb tüntetéseket rendezné azon esetre, ha a munkások a mozgalmuk miatt bántódásban részesülnének. És ilyen feleletet sokat kapnának a basák.

A nyugbérpénztár összes tagjaihoz! A Budapest jobb- és balpart, Miskolcz, Debreczen, Kolozsvár, Arad, Szeged, Zágráb, Szombathelyen levő munkástársainkat figyelmeztetjük, hogy a *kerületi bizottságba* minden az üzletvezetőség székhelyén alkalmazásban levő nyugbérpénztári tagok a *saját kebelükből* 4—4 tagot választhatnak. Budapest jobb- és balparti üzletvezetőség székhelyén levő tagok a 4—4 kerületi bizottsági tagon kívül 3 központi bizottsági tagot választhatnak ugyancsak három évre. Miután rendkívül fontos, hogy ebben a bizottságban olyan munkások üljenek, kik értelmességükön kívül elég bátrak is társaik igazáért sikra szállni, kérjük munkástársainkat, hogy saját érdeklükben jelöljenek, illetve válaszsza-nak olyan munkásokat, kik erre a helyre méltók és multjuk biztosíték arra, hogy nem árulják el ügyünket. Vidéken közös értekezleten együttesen jelöljenek. A fővárosban a bizalmiférfiak fognak jelölni.

Az összes munkástársakhoz. Felszólítjuk munkástársainkat, hogy ott, ahol bizalmiférfit még nem választottak volna, azt haladéktalanul megtegyék. Egyuttal arra is kérjük, hogy a bizalmiférfit működését mindenkor ellenőrizzék s ha az nem teljesitené pontosan, lelkiismeretesen kötelességét, válaszsza-nak helyette másikat.

Felszólítás. A keleti pályaudvar és kocsiműhely munkásai felszólítják Hrosz Antal „nyugbérbizottsági elnököt“, hogy a műhelyben való tartózkodásakor magát tisztességesen viselje s ne provokáljon senkit. Ha ez a felszólítás nem használna, vegye tudomásul, hogy vendégszeretetüknek bélyegét hamar a hátán fogja érezni.

Felsült denuncziánsok. Junius hó folyamán a fővárosi vasuti munkások egy része értekezletet tartott, ahol a nyugbér rendezéséről s hasonló dolgokról beszélgettek. Az értekezletnek neszét vették a máv. basái és spitzlikkel körülbástyáztatták a helyiséget, ahol az értekezlet lefolyt. A tanácskozásnál több olyan vasuti munkás is megjelent, akik a mozgósítási parancs folytán katonai ruhát viseltek. Ezek között volt *Farkas Izor* is. Ugy látszik, a spitzliknek leginkább arra volt megbízatásuk, hogy Farkast meglessék. Ez a tervük sikerült, amit az a körülmény mutat, hogy napok multával Farkast a katonai hatóság letartóztatta. Kihallgatásakor egész csomó vádat emeltek ellene. Lázítás, izgatás, csak éppen bombavetés nem volt a vádpontok között. Farkas minden egyes vád alaptalanságát kimutatta a hadbíró előtt s az ezredparancsnokság kénytelen volt Farkast 12 napi fogvatartás után szabadon bocsátani s ellene az eljárást beszüntetni. A katonai hatóságban tehát több volt ez egyszer a becsületesség, mint a polgári basákban. Ezzel ugyan nem mondtunk sokat, nem is hizelegtünk vele nagyon katonáéknak, mert hiszen könnyű dolog becsületesebbnek lenni e basáknál, akik Farkast csak azért denuncziálták s az egész hajszát csak azért indították ellene, mert a máv. betegsegítő pénztárának április 12-én tartott közgyűlésén ugyancsak kellemetlen igazságokat mondogatott *Kis János* uréknak. De hiszszük, hogy e kellemetlenségekben még ezután is bőven lesz részük.

A futás szégyen, de hasznos. Hrosz Antal ékszerházaló és „nyugbérbizottsági“ elnöknek az üzleti elfoglaltságán kívül arra is telik az idejéből, hogy a munkások dolga után szimatoljon. Orrát, amely elég vörös, beleüti oda is, ahol semmi keresnivalója. Ezzel a dolgával bizonyosan az a célja,

hogy a vörös orrot kékre üsse. Junius hó 25-én, szombat délben is szimatoló köruton volt az északi főműhely tájékán, ahol egy kis kalandja akadt, amelyről egyhamar alig fog megfeledkezni. A vasuti munkások a vasárnapi népgyűlésre szóló meghívókat osztották szét a munkástársak között s Hrosz Antal nyilván azt híven, hogy a telenyomott papiroslapok zálogczédulák, amelyekkel gseftelnie lehetne, egy munkás kezéből kikapta azokat, de rögtön futásnak is eredt, nehogy a helyszínén kellessen hagynia fogafehérét. Hrosz a felbőszült munkások elől futva menekült egy szebb hazába, ahová a munkások „Abczug! Le a gazemberrel!“ kiáltásai kísérték őt. Futás közben a czédulákat szét-tépte s szélnek eresztette. Ennyiből áll Hrosz Antal hőstette. Hősnek elég hős, de elég buta is ez a mi rezes orrú atyánkfia. Mert végtelen butasággal lehet csak olyat gondolni, hogy néhány száz széjjel tépett meghívó czédula megakaszthatja a vasuti munkások mozgalmát. Téved Hrosz atyafi és mindazok a butonczok, a kiknek a felbízatására Hrosz erre a hitvány cselekedetre vetemedett. Mert igaz, hogy a butaság ellen az istenek harcza is hiábavaló, de mi megpróbáljuk, hogy ezt az ötemeletes butaságot is eipusztítsuk a föld színéről.

Elpáholt osztálymérnök. A somfabot bevonult a műhelyekbe. Az embertelen bánásmód, kiméletlen szekaturák egész sorozata előzte meg a bevonulást. Hiszen köztudomásu, hogy a munkás türelmes ember, aki még akkor is türtőzteti magát, ha meggyalázzák benne az emberi méltóságot. Tűr, szenved, mert folyton előtte lebeg, hogy mi lesz keményebb fellépésének következménye. Tudja, hogy önérzetes megnyilatkozása kenyer-vesztéssel jár s éhségnek nem örömet teszi ki családját a munkás. És éppen ezért könnyen elképzelhető, hogy milyen állapotok uralkodnak ott, ahol már a munkás is elveszti türelmét s tettelegességre ragadtatja magát azzal szemben, akitől kenyerre függ.

A nyugoti műhely kazánkovács osztályában történt, hogy *Salczberger* osztálymérnököt a szó szoros értelmében bottal verte ki *Kuti* Mihály kazánkovács a műhelyből. Salczberger viselkedése, durva bánásmódja már rég keserűségre hangolta a munkásokat. Ez a keserűség végre is kitört. Kuti nem tudta tovább tűrni az osztálymérnök brutalitását, melyet vele szemben tanusított és bottal torolta meg Salczbergen, amit a munkásokon elkövetett. A megbotozott osztálymérnök az első ütlegek után szökve menekült a helyről, ahol végre éreztették vele, hogy a munkásban is van önérzet, melyet nem lehet a végsőkéig elkeseríteni.

Az esetnek megitta levét Szönyey mérnök is, amit csak sajnálni tudunk, mert ugy értesülünk, hogy Szönyey azon kevesek közé tartozik, akik a munkásokat tisztességes bánásmódban részesítik s ezért az alatta dolgozó munkások osztatlan szeretettel viseltetnek iránta. Hogy a sérelem rajta mégis meg-esett, ez szintén Salczberger viselkedésének köszönhető, aki bánásmódjával annyival kihozta sodrából Kuti Mihályt, hogy ez szinte észét vesztve rárontott mindenkire, aki elébe került. Se látott, se hallott dühében s öntudat nélkül vett magának elégtételt, azt híven vak dühében, hogy Salczberger állt előtte és akkor is, amikor Szönyeyvel volt dolga.

Az eset kötelességévé kellett volna, hogy tegye a máv. illetékes embereinek az eset alapos megvizsgálását. E helyett az történt, hogy Kuty minden kihallgatás nélkül el-bocsátották. A munkásnak tehát soha sincs igaza. Az uri betyárság így vélekedik a munkásról, alsóbbrendű teremtesnek tartva őt, mint az utolsó állatot. Nos, ahol így bán-nak a munkással, ott a munkásnak csak-ugyan alig van más menedéke, mint a somfabot.

Virágzik a spitzliüzlet. Zólyomból a vasárnapi vasuti munkásgyűlésre küldöttek

jöttek Budapestre. A basák, mihelyt erről hírt vettek, rögtön szabadjára eresztették a kopókat, hogy szimatolják ki a küldötteket. Hát mi tanácsoljuk az ottani uraknak, hogy ne nagyon keressék ezt, mert olyat találhatnak, amitől ugyancsak megijednének. Mert mi is velük keresnénk, de más irányban. És ebből baj volna. Mert mi megtalálnánk azt, hogy hová lesznek azok a 60 koronák, melyeket a munkásoknak utalványoz az igazgatóság, de amelyeket a munkások soha meg nem kapnak. A külön vonatokat is megtalálnók, amelyeket ingyen kellene a munkások rendelkezésére bocsátani, de amelyekért 40 fillért szednek fejenként a munkásoktól. Meg egy bizonyos önképző-körrel, jogtalanul szedett díjakról is tudnánk egy-egy nótáskát huzni. Hát le a kézzel. Mert kirakosgatjuk az urak szennyos ruháját s ettől akkora lesz a büz, hogy egyik-másik kopót a pokolba kergetik.

Több munkástársunknak. Felkérjük a vasuti munkásokat, hogy az egymás közt előforduló csetepaték miatt ne forduljanak rögtön lapunkhoz. Az esetek jó része békésen is elsimítható és kár azokat a közzététellel elmérgesíteni. Vannak nekünk nagyobb, gonoszabb ellenségeink. Törjük le azokat s ne okozunk nekik azzal örömet, hogy egymást gyöngítjük. Ha nagy, komoly okok miatt történnek összeütközések magunk között, csak akkor vegyük igénybe a lapot.

A „Magyar Vasutas” július elsejei számából több közlemény térszúke miatt kiszorult. A kimaradt kéziratokat, leveleket, tudósításokat a jövő számban közöljük.

Figyelem.

Budapest összes vasuti munkásai 1904. évi július 3-án (kedvezőtlen idő esetén 10-én) a Kamara-erdőben a „Magyar Vasutas” alapja javára dal, versenyfutás, bikaviadal, zsákfutás, bögrétörés, továbbá képviselőválasztás és táncszal egybekötött

nyári kirándulást rendeznek

Kezdeté reggel 9 órakor. Részvételi jegy ára 40 fillér, mely kapható a „Magyar Vasutas” kiadóhivatalában, s a bizalmi férfiaknál.

Vonatok indulása a keleti pályaudvarról: reggel: 6:45; 8:20 perczkor; délután: 12:20; 2:25; 4:30 perczkor.

Vonatok érkezése a keleti pályaudvarra: este: 6:35; 8:40; 9:30; 10:30 perczkor.

Italról gondoskodva van, azonban enni-valót hozzon mindenki magával.

Felülfizetések a lap javára köszönettel fogadtatnak s a „Magyar Vasutas” legközelebbi számában nyugtáztatni fognak.

Tiltakozó nagygyűlés.

Hatalmas és impozáns volt a Budapesten, 1904. június 26-án d. e. a Reklám-sörkertben tartott gyűlésünk. Az éveken át egybegyűlésmert keserűség és elégtelenség oly elementáris erővel tört ki vasuti munkástevéreink ezreiből, hogy munkájába került a gyűlés előadójának s elnökségének a jelenlevőket meggyőzni arról, hogy még nem vagyunk oly erősen szervezve, hogy a nyugbér-pénztár visszautasításából származó következményeket megrázkódtatás nélkül el tudnók viselni.

De nem is lehet ezen az elkeseredésen csodálkozni, hiszen a Máv 40.000 munkásának 9 év óta minden miniszter megígérte, hogy a nyugbérkérdést rendezni fogja, de mivel a 9 év előtt kinevezett „nyugbér-bi-

zottság” kilincselésnél egyebet sohasem tett, az ígért csak maradt ígért.

Az ígért végre megvalósult akkor, amikor a miniszter ur meggyőződött arról, hogy a vasuti munkások már nem tartják célra-vezetőnek a könyörgést, hanem erőteljesen szervezkedni kezdtek. Azonban hiába kérte a munkások küldöttsége a minisztert, hogy a nyugbérpénztár alapszabályainak kidolgozása, vagy életbeléptetése előtt hallgassa meg a munkásokat is. Daczára a határozott ígértnek ezt nem tett, hanem alkottatott a t. miniszter ur egy oly csodaszülöttet, a mely méltó párja a Darányi-féle koldus-pénztárnak s amely méltán kelthetett elkeseredést az oly sok éven türelmesen váró vasuti munkások ezrei között.

Valóságos forrongást idézett ez elő s ennek tulajdonítható, hogy még azok is megjelentek a gyűlésen, akik a vasuti munkások mozgalmától ezideig távol állottak. Ezenkívül bejelentették hozzájárulásukat a gyűlés határozataihoz: Zólyom, Szolnok, Sátoralja-Ujhely, Arad, Zágráb, Kolozsvár, Brassó, Szombathely, Debreczen, Miskolcz és Fiume vasuti munkásai. A zágrábi munkások táviratilag buzdították a gyűlést. Jellemző a nálunk divó viszonyokra, hogy — daczára annak, hogy egy oly alapszabályt kellett kritika tárgyává tenni, amely a mi pénzünkért ránk nézve lett kötelezővé téve, azért mi higgadtan megfontolva a dolgot, még csak fel sem szólalhattunk, mert tisztában voltunk azzal, hogy körül vagyunk véve az igazgatóság gaz spiczlíjeivel s számíthattunk arra, hogy a mint valamelyik munkástársunk felszólal s az véleményét megmondja, akkor, fogják a felszólalót tenni közvetett uton bár ártalmatlanná, mert ezt a betegségyező pénztár közgyűlése óta már egy ízben megtették. Mindig azt vetik a szemünkre, „hogy nem a magunk lábán járunk”, de mi ismerjük az ilyen fogást, — amelylyel a nyulat szokták kiugratni a bokorból, s mikor kiugrott, akkor lelővik — s azért, nehogy a küzdők sorából csak egy is kidőljön, ismét a szakszervezeti tanács kiküldötte, Bokányi Dezső elvtárs volt gyűlés szónoka, aki — a mi véleményünket tolmácsolva — ismertette a nyugbérért folyt évtizedes küzdelmet, s azután bonczkés alá vette azt a bizonyos nyugbér alapszabályt, amely érthető elkeseredést szült a munkások körében.

Első sorban is rámutatott arra, hogy ez nem is nyugbérpénztár, hanem egy közönséges rokkantpénztár, amelyet akármelyik biztosítási ügynök („magyarul” vigécz) nyélbe ütött volna valamelyik biztosító társaságnál, anélkül, hogy ezért ötlet kegyelmes urnak kellett volna nevezni, vagy 9 évig kellett volna érte könyörögni. Rendkívül sérelmes a kötelezővé tétel akkor, amikor fizetésrendezésről, véglegesítésről, s szolgálati pragmatikáról a miniszter hallani sem akar, s amikor a munkás minden perczben kirugható a jó urak által; 30—40 év tulhosszu idő, huszonöt év tökéletesen elég lenne a testet és lelket ölő nehéz munkában. Az meg már valóban vérlázító, hogy egy munkás, aki 20—25 éven át befizeti a keserves munkával szerzett pénzét az, ha önként kilép, elbocsáthatják minden perczben „büntetés” czimen (pl. cigarettázás, vagy Salczberger-féle madarak stb. végett, szerk.), akkor elveszti nemcsak igényjogosultságát, hanem az egész befizetett pénzét.

Az egész tákolmányra jellemző az, hogy azt a szegény 14 éven alóli árvát, akinek a nevelésére évi 72 koronát adnak, — ha valami büntény vagy vétség miatt elítélik — akkor megfosztja nevelési pótlékától. Vajjon a miniszter ur nem gondolt arra, hogy az a gyerek 6 korona nevelési pótlék mellett egy kis kenyert is lophat, amiért elítélik s nem gondolt arra, hogy ha ettől a gyerektől még azt a 6 korona nevelési pótlékot is elveszik, — amit a gyermek apja keserves filléreiből fizetgetett be — akkor az feltétlenül az éhség által kényszerítve, visszaeső bűnössé válik. Ugy látszik, hogy nem. Rendkívül sérelmes

még az is, hogy a kereskedelmi miniszter akkor, amikor barátja Tisza gróf az autonóm gazdasági munkás szervezetek mellett foglalást (Legalább elvben, ha gyakorlatban nem is. A szerk.), akkor a „kegyelmes” miniszter ur megalkot a munkások pénzén egy nyugbérpénztárt, amelynek vezetését nem a befizetés arányában a tagoknak, hanem teljesen a máv. igazgatóságának szolgáltatja ki s még akkor azt kívánná, hogy a munkások jó képet csináljanak ehhez a szomorú tréfához. Sok lenne itt mindazt a sok sérelmet felsorolni, amit a gyűlés előadója felhozott. Lapunk más helyén foglalkozunk azzal, itt még csak azt emlíjük fel, hogy mindezen sérelmek daczára Bokányi elvtárs indítványára a nagygyűlés elhatározta, hogy belép a nyugdíjpénztárba s arra törekszik, hogy a bizottságokba öntudatos emberek választassanak, akik legalább ellenőrzésen kívül az alapszabálymódosítást fogják ott kierőszakolni. Egyben kimondotta a nagygyűlés, hogy megalakítja a vasuti munkások országos szövetségét s az alapszabályok kidolgozásával a szakszervezetek központi tanácsát bizza meg s míg az elkészül s jóvá lesz hagyva, addig a „Magyar Vasutas” körül csoportosul. Most még csak egy pár szót s ez az: hogy ha azt nem akarjuk, hogy a jövőben ismét ilyen „atyai gondoskodást” kelljen elfogadnunk, úgy térjünk eszünkre már egyszer s szervezkedjünk, mert ha egy néhány évvel ezelőtt, vagy akkor gondoltunk volna a szervezkedésre, — amikor a nyugbér ügyében a kilincselést megkezdtek — akkor ma már ezt a hitvány nyugbérpénztár alapszabályt bátran vághatnók arczába alkotójának.

Levelek.

A nyugbér-ügy. A június hó 26-án tartott vasuti munkásgyűlésen a nyugbér-ügy előadója igen szépen fejtegette a nyugbér előnyeit és hátrányait, amelyet közös tetszéssel hallgattunk, tehát azokat ismételni nekem fölösleges. Szerintem is sérelmes pontok a nyugbér-szabályzatban az elbocsátás vagy kilépés esetén határozottan indokolt okok; a befizetett összeg visszafizetésére a módok nincsenek meghatározva. A kötelező belépés a nyugbérpénztárba úgy volna jogosult, ha legalább a munkások három negyedrésze azt előbb elfogadta volna, mert egy szerződésről van szó, amit egész életünkre kötelezőleg aláírunk anélkül, hogy velünk előbb elfogadtatnák. Én nem is igen tudom elképzelni a nyugbért ebben a formájában elfogadhatónak másként, ha a fizetésünk rendezve nem lesz; mert a javakorabeli munkásoknak csak úgy ér valamit, ha tíz évet visszamenőleg fizethetnének.

De bocsánatot kérek, hogy fizethetnék én pl. az első osztályba havonta 18 koronát öt évig, ami öt év alatt 1080 korona, — egy kis vagyon egy munkásnak, amidőn az még a szabályok szerint 50 százalékkal felemelhető az esetben, ha a tőke kevésnek bizonyul. A befizetést a nyugbér-pénztárba úgy állapították meg, hogy az alapbérhez 50 százalékot hozzá vettek, de nem biztosítanak bennünket, hogy azt meg is kereshessük minden napra, mert ha takarékoskodni kell, rögtön mi vagyunk az áldozatok, velünk dolgoztatnak kevesebb időt, hogy kevesebbet kereshessünk, amiből nem csak nekünk, de az intézetnek is kára, mert a rövidebb munkaidő alatt el nem végzett munka megboszulja magát. Az államháztartásban sok ezer helyen lehetne takarékoskodni, miért legyünk éppen mi az áldozatok? Ám az összes kinevezetteknek megvan a biztos fizetésük! Hisz most már mi is nyugbéres, állandó szerződötett munkások leszünk. Ha adnak nekünk rendszeresített havi fizetést, dolgozunk mi szívesen naponta öt órát, ha úgy tetszik, hisz kijár a gázsí. A többi szabad idő meg mindnyájunknak jól esik, mert ki tudhatja, a más világon talán még többet kell dolgoznunk.

A kinevezettek azt sem találták elégnek,

hogy az ő fizetésüket akként rendezték, hogy nem három, hanem öt évenként fognak csak előlépni. Hát mit szólunk mi, hiszen nekünk még öt évenként sem biztos a bérjavításunk, mert van akárhány, aki dacára annak, hogy a felebbvalóiknak nincs ellenük kifogásuk, 8—10 évben kapnak csak béremelést. Bocsnatot kérek, hány 8—10 évig él egy munkás, azt a munkásstatisztika legjobban be tudja bizonyítani. Ilyen és ehhez hasonló a mi helyzetünk, azért kérjük, hogyha rólunk hoznak szabályzatot, főleg amit nekünk kell fizetni és fentartani, azt *előleges beleegyezésünk nélkül ne csinálják*, mert már mi is megtanultuk, mennyi a kétszer kettő. Ha rendezik a fizetésünket, kell hogy eltöröljék az *egyezmény munkát*, amiből az intézetnek csak haszna lehet, nekünk meg nem lehet kárunkra, ha a nyugbérbe felvett szabályt veszik alapul, t. i. a napibérhez 50%-ot havi vagy évi fizetésben megállapítva, ugyanannyi munka el fog készülni, mint most és a munka talán jobb lesz. A kezelés és vezetés pedig meg lenne könnyítve. A művezetők ma nem művezetők, hanem irodaltisztek. Irnak évente néhány vagonra való utalványt! Minden két munkáshoz kell egy csapatvezető, aki az utalványt kezeli, a munkát végzeteti, mert a művezető nem ér rá.

Azon alapszik az egész utalványmunka, hogy egyik munkás a másiktól és valamennyien a művezetőtől, hogy tudjanak több utalványt kicsikarni? Aki jól érti a módját, annyi utalványa van, hogy mire a zárlat jön, ki lehetne tapétázni vele az egész műhelyt. Nincs is ez ebben a formában egy vasutnál sem, csak a mávnál. Az osztrák vasutaknak sincs kárára, hogy már rég fix fizetést kapnak az állandó munkásai. Minekünk is haladnunk és művelődnünk kell, éppen azért ne higgyék a mi felebbvalóink, hogy mi nekik ellenségei vagyunk. Dehogy vagyunk! Csak természetes emberi jogunkat a *tisztessegebb és biztosabb megélhetésünkre* kérjük elismerni! És azt, hogy az intézet, melynek valamennyien munkásai vagyunk, csak úgy fejlődik igazán nagygyá, ha jóindulattól áthatva egymás iránt, dolgozunk és egymás boldogulását elősegítjük. *Fuit Ignác.*

Északi főműhely. A „nyugbér-bizottság” tagjai nem férnek bőrukbe. Tulteng bennük öz önérzet, amióta a nyugbér alapszabályait kifüggesztették a műhely falaira. Büszkéek, hogy nekik is van valamely részük abban a nagy reformban, mely nyugbér címén megnyomorítja a munkásokat.

E bizottság tagjai közt a legvisszatartóbb szerepe *Wiedemann* Árpád esztergályosnak van, ki besugásai és a munkások üldözései folytán nagy kegyben áll a főnök előtt. Annál gyűlöletesebb alak a munkások szemében, akiknek zsírján élésködik. Méltó társa *Stetner* V., akinek egyik jövedelmező foglalkozása, hogy a munkásokat beugratja, s azután a munkások szavait tovább sugja. Fényes jellem. Nála nem különb *Pollák* Salamon, a salamoni bölcsességű Pollák, aki másik két barátjával együtt üzi a besugást, a talpnyalást. És a főnökök ily jellemű emberekkel érintkeznek! Van egy közmondás, mely azt tartja: Mond meg, ki a te barátod és én megmondom, hogy ki vagy te. Hát különös emberek azok, akiknek ilyenek a bizalmasai.

Ha már az északi főműhelynél vagyunk, emlékezzünk meg az V. osztály egyik hivatalnokáról, *Puhm* Jánosról, a kinek legnagyobb gyönyörűsége, ha a munkások különféle jogos követeléseit visszautasíthatja oly czímen, hogy korán jöttek, vagy elkéstek. Csak azokkal kész megalkudni, akik különféle szivességek teljesítésére hajlandók. Itt az ideje megtanítani azt az embert arra, hogy ő nem kegyeket osztogat, hanem kötelességeket végez, amikor a munkásnak kiutalja azt, ami őt jogosan megilleti.

Nyilt-tér.

(Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.)

Másolat. 1904. B. III. 589/3. szám. Ő Felsége a király nevében! A budapesti kir. büntető járásbiróság rágalmozás vétsége miatt vádolt Duboványi Hermin elleni büntető ügyben 1904. évi május hó 18-ik napján Csader Gusztáv kir. aljbíró által a magánvadás képviselőjében eljáró Aubeck Emma fmvádlónak dr. László Jenő ügyvédj., mint fmv. képviselőjének, dr. Káldor Gyula ügyvéd, mint védőnek és dr. Borsodi Miklós joggyakornoknak, mint jegyzőkönyvvezetőnek közreműködése mellett megtartott nyilvános tárgyalás folytán, a vád és védelem meghallgatása után ugyanezen napon következőleg ítél: vádlott *Duboványi* Hermin 25 éves, karádi születésű, izr. munkavezető, budapesti lakos, hajadon, *bűnös* az Aubeck Emma gépkezelő, budapesti lakos sérelmére elkövetett, a btk. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségében elkövetve azáltal, hogy Budapesten 1904. április 20-án a mvádlót meggyalázó kifejezésekkel illette és ezért büntetésül a Btk. 261. §-a alapján az 1892. évi XXVII. t.-cz.-ben meghatározott célokra 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő, behajthatlanság esetében a Btk. 53. §-ának alkalmazásával 1, azaz egy napi fogházra átváltoztatandó 20, azaz husz korona pénz-büntetésre ítéltetik. Köteles ezenfelül vádlott a Bp. 480. §-a értelmében Aubeck Emma fmvádlónak az ügyvédi képviseltetés által felmerült s ezennel 10 (tiz) koronában megállapított büntetői költségeket 15 nap alatt és végr. terhe mellett, — továbbá az eddig felmerült 5 (öt) kor. büntetői költségeket a magy. kir. kincstárnak az 1890. évi 43. t.-cz. értelmében annak 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe mellett megfizetni. Ezen utóbbi költségek azonban ugyanazon t.-cz. 4. §-a értelmében egyelőre behajthatatlanoknak nyilváníthatnak. Ezen ítélet egész terjedelmében indokaival együtt a vádlott költségére a btk. 277. §-a alapján a „Magyar Vasutas” című lapban közzététetni rendeltetik. Indokok: Mvádló előadta, hogy vádlott Budapesten 1904. április 20-án többek jelenlétében azt állította, hogy a „művezető szeretője, puderos, fátyolozott, kupleros kurva.” Vádlott ezt tagadta. A tárgy során kihallgatott tanúk ezt igazolták. Minthogy a használt kifejezések meggyalázók, ennél fogva a bűnösséget meg kellett állapítani. Enyhítő és súlyosító körülményt a bíróság azért nem állapított meg, mert vádlott oly tényt nem állított, mely mvádlót a közmegvetésnek tenné ki. Az ítélet egyéb rendelkezései az ott felhívott szakaszokon alapulnak. Budapesten, 1904. május 18. Csader s. k. aljbíró.

A fenti kijavítás bírói tollal történt. Hogy ezen másolat az eredetivel szóról-szóra meg egyez, ezennel hivatalosan igazolom. Végrehajtás céljából bélyegmentes.

P. H.

Szerkesztői üzenetek.

Szombathelyi vasutas. A hónapok előtt küldött nyilatkozatot megkaptuk annak idejében. De nem használhattuk, mert nem tudtuk, hogy kitől jó. Az április 19-iki lapot is megkaptuk, melyben a „Vasut” című lapnak megvetésüket fejezik ki. De ez a dolog ma már annyira idejét mulla, hogy nem foglalkozhatunk vele.

Felelős szerkesztő és kiadó:

FARAGÓ PÁL.

Mindennemü levelezések és egyéb küldemények a MAGYAR VASUTAS szerkesztőség és kiadóhivatalába, VII., Csömöri-ut 28. szám alá intézendők.

A NÉPSZAVA

társadalomtudományi könyvkereskedés és kiadóvállalat

kiadványainak jegyzéke.

A mi hőseink! Hogyan küzdöttek az orosházi munkások a kivételes állapot idején? Irta Csizmadia Sándor. — 48 oldal.

Kereszténység és szocializmus. Bebel és Hohoff káplán vallási vitája. Fordította Bokányi Dezső. Második kiadás. — 32 oldal.

Hazafiság és nemzetköziség. Irta Garami Ernő. — 48 oldal. — Most jelent meg.

A szociáldemokrácia evangéliuma. Igaz tanok a magyar munkásnépnek. Második kiadás. — 32 oldal.

A nép pártja-e a néppárt? Irta Csizmadia Sándor. — 32 oldal.

A csuhások. (Az esküdtszék fölmentette.) Harmadik kiad. 32 old.

Szózat a nőkhöz. Irta Kelecsényi György. Második kiad. 32 old.

A felsorolt hét füzet 28 fillérért (az összeg bélyegeken előre is beküldhető) **kapható.**

A bányászok helyzete. — 32 oldal . . .	20 fill.
Dr. Balázs, Tudomány és vallás	20 „
Baron és Weltner. Mit mond János gazda a szociálistákról	16 „
Basky Lajos. A munkásosztály helyzete. A munkásmozgalom. A szocializmus. New-yorki kiadás	16 „
Bokányi, Marx Károly élete és működése .	16 „
„ A társadalom és az általános választási jog	16 „
Dietzgen J., A szociáldemokrácia jövője .	10 fill.
Csizmadia S., A föld	10 „
Csizmadia, Mit akarunk? ! A magyarországi szociáldemokrata párt programjának magyarázata	20 „
Csizmadia, A földművelő munkásság helyzete és feladata	20 „
Engels (ford. Bokányi), A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig . .	20 „
Hol az igazság? ! 20 fillér helyett . . .	10 „
Ingwer-Csebrenyák, A szocializmus történelméhez	20 „
Kautsky (ford. Garami Ernő), Marx gazdasági tanai, kötte	3.— „
Külföldi Viktor, Egy furfangos munkás. Szocialisztikus színmű. Második kiadás .	30 „
Külföldi Viktor, A szociálisták politikai, társadalmi és gazdasági programja . .	30 „
Lassalle F., Mi az alkotmány? Hatalom és jog, ford. Bokányi	16 „
Lafargue Pál, A gazdasági materializmus. Marx Károly tanai alapján. (Fordította Alpári Gyula).	12 „
Lafargue Pál, A tulajdon fejlődése . . .	20 „
Marx K. Bér munka és tőke (ford. Weltner)	20 „
Marx és Engels (ford. Bokányi és Pfeifer), A kommunisták kiáltványa	20 „
Pey-Ordeix Segismundo, A jezsuiták Paternidad	20 „
„ Csinos kötésben	40 „
Szabados, A magyar nép kátéja	10 „

Megrendelések így címzendők:

NÉPSZAVA könyvkereskedés

Budapest, VIII., József-körút 18.

Vidéki megrendeléseknél postaköltség is számítandó. Kisebb rendelések csakis a pénz előleges beküldése mellett eszközöltetnek. — Könyvjegyzékeket úgy magyar, mint német pártirodalomról, kívánatra díjtalanul küldünk.

Festő

elvállal arczképfestést, krétarajzokat, vászonra vagy papírosra vetve. Hü utánzatért kezedik

Dávid Károly

Lipót-körút 8.